

Realna nevarnost za Italijo

Zanimiv češki glas o smotnih fašistične politike. — Fašistična bojazen pred Malo antanto. — Italija se boji združitve Avstrije z Nemčijo.

Praga, 19. aprila. g. (Lidove Noviny) (šejo): Kampanja za spremembo mirovnih pogodb, posebno pa trianonske pogodbe, se razvija vedno močnejše. Italijanski diktator želi spremembo sedanjih razmer v Evropi in noče ali ne more riskirati vojnega nastopa. Edina pot, ki mu je odprta, je diplomatski pritisk na razne države, predvsem na Francijo. Zato porablja Društvo narodov, ki je kot mednarodna institucija opremljena z vsemi sredstvi, da izvede revizijo brez prelivanja krvi. Zato uporablja tudi Madžarsko kot poskusno sredstvo. Da bi se mirovne pogodbe spremenile ali ne spremenile, ne zavisi navedenja od Čehoslovake, ima najmanj povišala, da bi se bala nove pročitne meje, ker so bile meje urejene s posebnim osirom na narodnostne in gospodarske razmere. Čehoslovake nima interesa, da bi kakorkoli dala pobudo, povdarja samo lahko, da želi predvsem dobrih odnosov s sosedo in ustanovitve nove organizacije delovne skupnosti v srednji Evropi. Ravno v tem vprašanju pa je težko odgovoriti, kakšno stališče zavzema

Italija. Francija je temu načrtu odločno naklonjena, kakor Anglija, ki želi povsod konsolidacijo. Nemčija se ne izreka določno. Italija pa vidi v Mali antanti, ki bi prevladovala neslovansko srednjo Evropo, strašno novo panslavistično Avstrijo. Poleg te iluzorne nevarnosti pa obstoja za Italijo še bolj realna nevarnost, to je Velenemčija od Balthijskega morja do Karavank, ki so samo parkrat 10 km oddaljene od bivših avstrijskih pristanišč ob Jadranu. Italija lahko izbira samo dve možnosti: konsolidacijo srednje Evrope s svobodno združitvijo enakopravnih držav ali pa združitve Avstrije z Nemčijo z vsemi neizogibnimi posledicami za Tirolsko in Jadran. Na kako hegemonijo Prage v prvem primeru je nespametno misliti in gotovo je, da tega v Rimu ne bodo vzeli resno. Čehoslovake lahko mirno čaka, kakšen odmev bo našla italijanska podjetnost pri vevilih in kakšni bodo konkretni rezultati njenih akcij. Čehoslovake čaka moč leži v tem, da imajo najmočnejše države sveta Francija, Anglija in Amerika, ter bogati nevtalci skupno s nami iste interese, da je treba razmere stabilizirati.

Francija in „svetovni mirovni pakt“

Vsebinska francoskega odgovora na ameriško noto. — Tehnični pridržki francoske vlade.

Pariz, 19. aprila. ag. Zdravstveno stanje zunanjega ministra Brianda se še ni zboljšalo. Ker je Briand navezan na posteljo, je danes ministri predsednik Poincaré predložil ministrskemu svetu francosko noto v vprašanju svetovnega mirovnega pakta. Kakor znano, bo ta nota v prihodnjih dnevih izročena vladam v Berlinu, Londonu, Rimu in Tokiu.

Kakor zadnja ameriška nota, je tudi ta sestavljena iz osnutka pogodbe in spremene pisma. Spremo pismo se bavi s posameznimi fazami francosko - ameriških pogajanj glede zaključka nenapadalnega pakta in naglašajo posebno, da francoski načrt ni nikar protinacrt ameriškega. Osnutek francoske vlade pomeni paralelno dolo-

matko akcijo z drugih vidikov. Osnutek pogodbe je zelo kratek in vsebuje člene o odpravi vojne ter navaja nato francoske pridržke, ki jih je Francija sporočila ameriški vladi že v svoji brzogovorni noti v marcu t. l.

Med pridržki navaja francoska vlada: 1.) primere upravičene prisilne obrambe; 2.) pravico vseh držav pogodbenic, da so razrešene vseh obveznosti tega pakta, če ga samo ena država prelomi; 3.) soglasanje z obveznostmi, ki izvirajo iz pakta Društva narodov in drugih prej sklenjenih pogodb in 4.) splošni značaj pogodbe, tako da lahko pristopijo istočasno vse države brez razlike. Nota bo najbrže objavljena tekot jutrišnjega dneva.

Število angleških volilcev se poveča za 5 milijonov

V Angliji dobijo ženske z 21. letom volilno pravico. — Zanimive razprave v spodnji zbornici

London, 19. aprila. (Jo.) Včeraj je pričela spodnja zbornica z razpravo o zakonskem načrtu, ki priznava ženskam volilno pravico z 21. leti po istih pogojih, ki veljajo za moške. Glavno karakteristiko debate je tvoril poizkus nekaterih konservativnih poslancev, da se določi volilna doba za moške in ženske na 25 let izjemnih volilcev, ki so že vpisani v volilnem imeniku.

Zastopnica delavske stranke Miss Bondfeld se je odločno izjavila proti temu predlogu in je povdarjala, da ima delovno ljudstvo, katero si v več primerih že s 14 leti služi kruh, gotovo dovolj življenske izkušenosti. Konservativni poslanec Hugh Cecil je v svojem govoru izjavil, da je treba priznati, da imajo ljudje z nad 25 leti gotovo več politične zrelosti ko ljudje pod 25. leti. Z novim volilnim zakonom se bo povečalo število angleških volilcev za 5 milijonov, ki bodo odvzeli starejšim izkušenim volilcem velik del politične moči.

Tajnik za notranje zadeve William Joynson Hicks je izjavi v imenu vlade, da bi se, ako bi zbornica sprejela predlog za povzvišanje volilne dobe na 25 let, oropalo 2 in pol milijona žensk in 2 in pol milijona moških volilne pravice. Končno je bil konservativni predlog odklonjen s 359 glasovi proti 16.

Preden je prešla zbornica v podrobno razpravo o volilnem zakonu, sta predlagala konservativna poslanca Bourne in kapetan Fraser, naj se pooblasti odbor za volilno pravico, da vnese v zakonski načrt določbe, ki bi maksimirale volilne izdatke. Državni tajnik za notranje zadeve William Joynson Hicks je izrazil željo vlade, naj se o tej zadevi razpravlja z vso temeljitostjo.

London, 19. aprila. (Jo.) Prvi lord admiraltete je naznanil včeraj v spodnji zbornici, da je kontraadmiral Collard zaradi zadnjih incidentov na bojni ladji Royal Oak umorjen. Razsodbe glede kapetana Dewar in poveljnika Daniela ne bodo izkličile poslednjih iz nadaljnega službovanja, ako bodo mesta prosta. Bridgeman je potem, ko je reasumiral notek razprave, izjavil, da je bila admiralteta mnenja, da leži glavna krivda, za kar se je zgodilo, na Collardu, ki je s svojim postopanjem dokazal, da ni sposoben za visoka poveljniška mesta. Zato se je sklenilo, da se ga odstavi in umirovi kljub njegovi vestni službi v preteklosti. Svet admiraltete je nadalje odobril rozsodbo drugih dveh častnikov in smatra, da se nista pregrešila proti pravilom. Nadalje je Bridgeman izjavil, da je svet admiraltete natančno preučil vse določbe, da dožene, ako niso bile te odločbe krive, da niso vedeli častniki ali pa močivo, kako se ravnati v slučaju pritožb proti svojim predpostavljencem.

Nadalje je razpravljala zbornica v vprašanju smrtnih kazni v aktivni vojni službi. Delavski poslanec major Attlee je predlagal, naj se smrtna kazen razven v slučaju upora in veleizjave odpravi. Konservativni poslanec lord Hugh Cecil je priznaval, da je vlada mnogo storila za odpravo smrtnih kazni, vendar pa, da upa, da se bo smrtna kazen obdržala v slučaju potrebe in to posebno v vojnem času. Finančni tajnik Duff Cooper je izjavil, da vlada ni odpravila smrtnih kazni za gotove slučaje, da napravi koncesijo ljudskemu mnenju, ampak na soglasen predlog voljaškega sveta. Vlada je odpravila v gotovih slučajih smrtno kazen, ker je uvidela, da ne bi omiljenje rotovih voljaških predpisov škodilo vojaški disciplini. Končno je odklonila zbornica izpremenjalni predlog sira Johna Simonsa s 192 glasovi proti 191 in drugi spreminjalni predlog s 199 proti 197.

London, 19. aprila. (Jo.) Danes je bila v spodnji zbornici položena interpelacija, v kateri vprašuje interpelant, kaj bo ukrenila vlada z ozirom na ameriško noto glede

prevede vojne. Podtajnik za zunanje zadeve Locker Lampson je odgovoril, da bo vlada noto, ki jo je prejela od ameriškega poslanika 13. aprila najskrajneje in prijateljsko proučila. Odgovarjajoč na nadaljnja vprašanja je Lampson izjavil: «Francoska vlada je sporočila, da nam bo odpisala noto, v kateri bo vseboval načrt protivojne pogodbe, kakor jo je zamislila francoska vlada. Delavski poslanec Kenworthy je vprašal, ako bi vlada lahko poročala o razgovorih, ki so se vršili med angleškim zunanjim ministrstvom in francoskim zunanjim ministrom glede omejitve oboroževanja in če se je proučilo tudi vprašanje podmornic. Locker Lampson je odgovoril, da so se vršili tozadevno zadnji mesec v Zenevi informativni razgovori z namenom, da se prouči možnost klasifikacije pomorskih oboroževanj, ki bi bile potem vključene v načrt razorožitvene konvencije, katero je pripravila pripravljalna komisija za razorožitveno konferenco. Dosedaj ni prišlo do nikakih sklepov.

„Bremen“ prileti v ponedeljek v Newyork

Newyork, 19. aprila. g. V Quebec so prišli danes nadomestni deli, ki so potrebni za popravilo Bremena. Med njimi sta dve kolesi ter zaboj z raznimi deli motorja in posebno orodje za popravila. Nadomestne dele bodo s prvim vlakom odpravili v Murray Bay ter od tam z letalom na Greenly Island. V Quebec so ravnokar prispeli prvi fotografski posnetki o Bremenu na Greenly Islandu, ki jih je napravil pilot Schiller. V tukajšnjih letalskih krogih menijo, da bo letalo Bremen lahko že v ponedeljek priletelo v Newyork.

Newyork, 19. aprila. g. Mestni finančni odbor je namenil za sprejem nemških prekoceanskih letalcev 60.000 dolarjev. Irski major Fitzmaurice je izrecno naglasil, da bo skupno z obema spremljevalcema na Bremenu prišel v Newyork.

Volilna borba v Franciji

Pariz, 19. aprila. d. Kot najstarejši kandidat pri prihodnjih parlamentarnih volitvah se je prijavil 88letni bivši policijski predsednik Andreux, ki se v okraju Sisteron živahno udeležuje volilne kampanje.

Pariz, 19. aprila. (pa.) Število kandidatov za volitve v zbornico je doseglo včeraj 3755, od katerih odpade na Pariz-Seina 859 kandidatov.

Volilna kampanja v Nemčiji

Berlin, 19. aprila. (be.) Nemška nacionalna stranka je objavila volilni proglas, v katerem proglasa kot smoter političnih bojev Nemčije oporočitev od notranjih in zunanjih sovražnikov. Proglas nadaljuje, da so iluzije Locarna, Zeneve in Thoirya definitivno razbitene in obenem zanika trditve, da hočejo nemški nacionalci vojno in ojačanje oblasti predsednika Hindenburga.

Senzacionalna politična razprava v Litvi

Berlin, 19. aprila. d. Kakor poročajo iz Kovna, se je pričela včeraj v Mariampolu razprava, proti pričevanju šefu politične policije Radziju in njegovim poduradnikom, ki so baje obtožene mučilišč in elektriziranjem. Neki ženski se je zaradi muk zmešalo. Obtoženco so dali po mučenju zapisnik v podpis. Če ga ni hotel podpisati, so ga mučili še hujše.

Našim vinogradnikom preti nova katastrofa

Kleroradikalna vlada je izdelala trošarinski zakon, po katerem naj se trošarina na vino potroji

Naši vinogradniki se še dobro spominjajo, da smo pred dvema letoma opozarjali na nevarnost, ki je pretila našemu vinogradništvu pri sklepanju trgovinskih pogodb s Francijo in pozneje z Grčijo. Tisti, ki so se za Jugoslavijo pogajali s Francijo, so se približali zahtevam francoske in pozneje grške vlade, da se v novih trgovinskih pogodbah s tema državama na široko odpro vrata uvozu grških in francoskih vin v našo državo. Poznejša pogajanja so potrdila naše informacije. V poznem jeseni lanskega leta je bila od naše države preliminarno podpisana nova trgovinska pogodba z Grčijo, v kateri je naša vlada hladnokrvno pristala na horendno znižanje zaščitne carine na uvoz vina. Edina sreča je le v tem, da ta pogodba formalno še ni ratificirana, vendar pa je ratifikacija po mednarodnih običajih brez sprememb neizbežna.

Za brezvestnost sedanjega režima je karakteristično, da se ni ustavil pri tem usodepolnem koraku in da mu precdenčna koncesija Grčiji še ni dovolj. Z novim davčnim zakonom je prevladil ogromna davčna bremena enostavno s pleč bogatega prebivalstva na ramena žuljavca malega producenta, kmetu, delavca, uradnika in javnega namestnika. Da bo pa mera polna, je sedanja vlada pravkar razposlala svoj novi načrt trošarinskega zakona gospodarskim korporacijam v oceno. Novi načrt predvideva za državno blagajno ogromne nove dohodke, žal pa na račun ravno onih slojev, ki so bili že itak udarjeni z novim davčnim zakonom. Če se te vladne namere uresničijo, potem stoji

naše vinogradništvo pred katastrofo

kakršne še sploh ne pomni. Iz tega načrta posnemamo za danes samo določbe, ki se tičejo trošarine na vino, mošt in kljuko. Kakor znano veljajo danes sledeče postavke:

Na 100 l vina se doslej plačuje 35 Din državne trošarine. K tej trošarini imamo v Sloveniji še ogromno (sto odstotno!) oblastno doklado. Skupno je torej 70 Din državne in oblastne trošari-

ne, oziroma doklade na 100 l vina. K temu je treba prišteti še 300 odst. (povprečno) drugih samoupravnih doklad na državno trošarino na vino, to je 105 dinarjev. Skupno plačamo povprečno za 100 l vina 175 Din državne trošarine z oblastnimi in občinskimi dokladi. Breme teh davščin občutita konsument in producent v enaki meri.

Po novem, od vlade gospodarskim korporacijam predloženem načrtu trošarinskega zakona pa bo trošarina na vino z dokladi vred silno porastla. Vlada namreč predlaga v tem načrtu

zvišanje državne trošarine od 35 Din na 100 Din za 100 l vina. Torej za 100 l vina 100 Din državne trošarine! Če ostanemo stare doklade samouprav, bo skupno povprečno 500 Din trošarine in doklad na 100 l vina.

Na vino, ki se nakupuje v Banatu in Dalmaciji po 350 do 400 Din (100 l) in ki stane po kritju prevoznih stroškov v Sloveniji 450 do 500 Din, bomo po novem zakonu plačevali 500 Din državne trošarine z dokladi. Kolike bodo cene slovenskih, n. pr. štajerskih vin, si lahko vsak sam izračuna! Posledica take brezdusne fiskalne politike bo strahovit pritisk na cene vina na škodo konzumentov, a tudi na škodo vinogradnikov, ker so današnje cene po mnenju vseh trgovskih in gospodarskih strokovnjakov že prekoračile, odnosno vsaj dosegle maksimum.

K vsemu temu je treba končno dodati dobiček vinskih trgovcev ter gostilničarjev z vsemi njihovimi davki vred, ki se konzumentu predstavijo v obliki končne cene pri prodaji vina na drobno.

Opozarjamo še, da predvideva načrt tudi za mošt 65 Din državne trošarine! Iz gornjega je jasno razvidno, da stoji naše vinogradništvo pred najusodnejšimi dnevi. Prepričani pa smo, da bo našlo pota in sredstva, da dopove vladi in posebno še njenemu klerikalnemu delu, da si takih fiskalnih zločinov ne bo dalo dopasti.

Seja mariborskega občinskega sveta

Proračunska debata. — Nova delavska naselbina. — Nabava avtomobilov za pogrebni zavod in oskrbo ulic. — Spor med mestno občino in vojaškim erarjem. — Socijalni zavodi.

Maribor 19. aprila.

Nocojšnjo sejo mariborskega občinskega sveta je vodil podžupan g. dr. Lipold. Po otvoritvi je naznanil, da je odločil odborniki Andrej Canžek, izvoljen na listi delavsko-kmečkega bloka, svoj mandat, in da pride na njegovo mesto železničar Franc Plevanč. Sprejeti so predlogi glede pozdrava pevškega društva Oblilci, ki prispe truri v Maribor, in čeških gostov, ki bodo potovali skozi Maribor v Beograd. Soglasno je bil sprejet tudi predlog, naj se 1. maja kakor prejšnja leta da mestnim delavcem in uradnikom prosto.

Nato se je nadaljevala

PRORAČUNSKA RAZPRAVA

Proračun meščanske imovine in mestnih podjetij je večina sprejela z manjšimi spremembami. Proračun mestnega avtobusnega prometa kaže porast raznih stroškov od 195.000 na 295.000 Din in uravnih stroškov od 50.000 na 120.000 Din.

Pred prehodom na poročila odsekov so socialistični odborniki zahtevali pojasnila, kaj je z izgubljenim pravdo mestne občine z vojaškim erarjem. Podžupan g. dr. Lipold je pojasnil, da je bila tožba zavrnjena in formalnih razlogov in da je o tem že razpravljali pravni odsek. Socialistični odborniki Grčar je porabil to priliko za sarkastičen obračun s klerikalci, ki so povodom občinskih volitev agitirali z dobljeno pravdo kot svojim glavnim volilnim šlagerjem. »Mariborčan« je pisal tedaj o pridobitnih 5 milijonih. Po debati, katere se odborniki SLS niso udeleževali, je bilo sklenjeno, da bo vprašanje spora med mestno občino in vojaškim erarjem proučil poseben odsek, v katerega stopijo vsi odborniki juristi, za socialistični klub na odborniki Grčar.

POROČILA ODESKOV

Soglasno se sprejme predlog obdavljenja najemnih objektov, ki so do 1. VII. 1914 služili v stanovanjske svrhe. Poročevalci drugega odseka je poročal o posvetovalnici za izbiro policijev in o komisiji za nadpiranje brezposelnih. Ta komisija vrši svoje delo po posebnem pravilniku, ki predvideva za ožienje brezposelne podpore po 50 dni na leto, za samce pa le 40 dni. Ker se je v nekaterih slučajih podpiranja prekoračilo, se predlaga dopolnitev statuta v toliko, da se v izrednih slučajih lahko izdaio trikrat redne podpore, če so podpirani pristojni v mestno občino.

Za dnevno dežje zavetišče za peti kraj je treba poiskati prostor. V macedonskem predmestju sta že dva otroška vrtca, ni pa prostora za zavetišče. Dečje zavetišče v železniški koloniji, ki obstoji že od l. 1871., je v nevarnosti, da ga železniška uprava zapre. Bilo bi umestno, če bi magistrat izposloval pri prometnem ministrstvu, da dobi v slučaju zatvoritve tega dnevnega zavetišča vsaj poslopje za novo zavetišče.

Po predlogu tretjega odseka je bila odklonjena prošnja za tobačni paviljon na trgu Svobode. Ker bo občinski odbor zidal stanovanjsko hišo, se izvrši parcelacija ob Strossmayerjevi ulici, tam kjer se steka v njeni smeri Krekova in Gregorčičeva ulica. Strossmayerjeva ulica bo rekurirana in podaljšana do Krekove ulice.

Hiša za šoferje, prej namenjena poleg planarne, bo zidana zdej v nasprotni strani ulice na vozalu Kacinarjeve in Klavinske ulice. Hiša bo dvonadstropna ter bo imela 25 stanovanj.

Izvrši se parcelacija ob Magdalenski. Koseskega ulice in Marientovli ulici.

Za vraščanje delavske kolonije predlaga poročevalac odseka rešitev po načrtu arhi-

tektu Vurnika, ki se je včeraj osešno udeležil seje gradbenega odseka. Na površini 28.170 kvadratnih metrov bi se zgradilo 75 hišic. Kolonija bi bila ob Magdalenski, Fochovi in Betnavski ulici, in sicer v hišnih blokih, sredi katerih bi bil park z igriščem in vodnjakom. Te hišice bi stale 3.859.959 Din ter bi prišla ena na 48.787 Din v surovi izvedbi, to je brez kotlov in uralnih, brez napeljav vode, luči itd. Po prvotnem načrtu bi bilo v pritličju hišice poleg kuhinje in pralnice tudi kleti, po sedanjem načrtu so pa hiše na znanj sicer enake, znoraj pa urejene na dva načina. Eden kakor poprej, po drugem bi bile pa tudi kleti pod zemljo in namesto nadstropja pritličje in mezzanine. Za hišo bi se plačalo mesečno kot najemnine ali amortizacija od 250 do 300 Din. Izvedba načrta bi se poverila enemu samemu podjetniku, termin dogotovitve bi bil 1. november 1928. in bi se podjetnik moral obvezati, da bo za vsak dan po terminu plačal 500 Din. Napeljava luči in vode bi izvršila mestna podjetila. V debati se je kritiziralo, da je predlog pomanjkljiv in da ni bil zrel, za predlaganje v občinskem svetu. Tudi podžupan dr. Lipold je izjavil, da je mnenje nejasnega, zlasti v finančnem pogledu in da je treba v tem priti na čisto čimprej, ker je zadeva zelo nujna. Mogoče bi šlo to na ta način, da se zgradba enega dela kolonije, recimo dveh blokov po 3 hiše odloži za poznejše drugo pa začne takoj zdati. Nazadnje se je sklenilo, da se vpraša še gradbeništvo za strokovno mnenje in potem cela zadeva definitivno reši na prihodnji seji občinskega sveta.

Za pogrebni zavod je predlagana nabava avtomobilov. Strokovnjak je v svojem poročilu priporočal nabavo pri Oesterreichische Auto-Werke. Avtomobil bi veljal s carinskimi in prevoznimi stroški vred 154.300 Din. Sklenjeno je tudi, da se nabavita avtomobilnik in voz za fakelito pri tvrdki Krupp. Ker je občinski svetovalec Robaus (nemški klub) trdil, da so tudi veliko cenejše ponudbe in da se pri nabavi ne zaslišuje dovolj strokovnjakov, se je tudi zadeva avtomobilov za pogrebni zavod vrnila odseku.

Narodno gledališče proš, da bi se mu električni tok zaračunal kakor javna razsvetljava. Občina tedaj prošni, če pristane na to tudi elektrarna Fala.

S tem so bile rešene nainuineše zadeve in se je radi pozne ure vse drugo odložilo za prihodnjo sejo.

Samomor atentatorja na katedralo sv. Nedelje

Praga, 19. aprila. h. Predvčerajšnjim je skočil v Terezino v reko in utonil bolgarski državljan Dimitrij Tabakov, eden izmed udeležencev svoječasne atentata na katedralo sv. Nedelje v Sofiji. Tabakov je bil kot skrivne obsojen na smrt, a se mu je posrečilo ubežati iz zapore in priti na Čehoslovako. Živel je v precej skromnih razmerah. Dasi je bil siln veleposesnik in absoluten visoke šle, ni mogel najti drugega mesta, kot službo mlinarskega pomočnika v Terezinu. Zakaj je Tabakov izvršil samomor, ni znano. Njegovo truplo so našli ter ga danes sverčno pokopali. Pri pogrebu je govoril neki bolgarski emigrant.

Nova portugalska vlada.

Lizbons, 19. aprila. (be.) Novo vlado je sestavil Freitas, ki upravlja poleg notranjega tudi finančno ministrstvo.

Protesti železničarjev v Ljubljani in Mariboru

Ljubljana, 19. aprila.

Ljubljanski železničarji so nocoj priredili v protest proti odpuštu 11 delavcev v mariborskih železniških delavnicah v Mestnem domu veliko zborovanje, na katerem so dali na vohementen, vendar discipliniran način duška nad brutalnostjo, ki jo je zagrešil proti njihovim tovarišem kleroradikalni režim. Shodu je predsedoval železničar Vrtovnik, ki je po kratki polasnitvi obupnega položaja iz službe vrženih tovarišev in historizija zadeve podal besedo burno pozdravljenemu narodnemu poslancu g. Petetjanu, ki je izvajal med drugim:

«Ko so se mariborski delavci pripravljali po stari tradiciji k praznovanju praznika Vstajenja, ko so njihove žen pripovedovale otrokom, kake pirhe dobe, so prišli očetje domov in povedali, da pirhov ne bo, ker bodo morda lačni celo koruznega kruha, kajti železniška direkcija jim je ravno za praznike črtala njihove premije za 30%. Na drugi strani je prišel 1. april in je ravno za ta dan odločilo ministrstvo sabračaja za prejeti skladišča z živili. Delavci so bili seveda razburjeni in so hoteli vedeti, zakaj se jim je reduciralo njihove dohodke. Masa delavcev je odšla pred pisarno šefa in zahtevala pojasnila, zakaj vse to. G. šef, ki bi moral imeti bolj hladno kri, pa je mesto pojasnila delavcem zaprl vrata pred nosom. Logično je, da so se delavci razburjali naprej, zapustili delo in niso delali nekaj časa. Pričela so se zasledovanja in zasliševanja, ki so povzročila več škode, kakor pa je utrpela država, ker se nekoliko časa ni delalo. V soboto popoldne so prišli v kurilnico delovodje, ki so porazdelili žrtvam odpovedne listke. Brez vsake motivacije je bilo vrženih na cesto 11 železničarjev, po večini družinskih očetov in ljudi, ki imajo pravico do penzije, kar presega vsako barbarstvo. (Burni klici: Pfui, sramota!) Mora se pa konstatirati, da so mariborski delavci ta cinčen čin režima prenesli dostojanstveno in niso napravili ničesar, kar bi ne bilo v skladu z zakonom. Žrtve same so sklicale zborovanje, na katerem so sklenile, da ne napravijo nobenega koraka, ki ga ne odobri Savez. Prvo delo Saveza je bil sklep, protestirati pred široko javnostjo, da s tem dokaže, da je vse delavstvo solidarno z žrtvami in se na ta način dokaže, da se ne sme tako postopati z delavci. V Beograd je tudi odšla deputacija, a tam so prazniki. Naša vlada je pričela praznovati na Cveto nedeljo in menda še danes praznuje.»

Govor posl. Petetjana je bil ves čas spremljan z burnim pritjevanjem in medklici, ki so dokazovali, da je ljubljansko delavstvo solidarno z mariborskimi tovariši.

Za Petetjanom je govoril tajnik Saveza g. Stanok, ki je dokazoval, da se perskucije železničarjev vršijo po točnih načrtih in direkktivah od zgoraj. Vlada bi rada našla vzrok, da bi utemeljila nameravano premostitev mariborskih delavnic v Srbijo. Na protestnem zborovanju je bila soglasno sprejeta brzojavka na ministrstvo sabračaja, ki protestira proti brutalnemu odpuštu mariborskih žrtv iz službe.

Maribor, 19. aprila.

Sinoči se je vršilo na univski verandi veliko železničarsko zborovanje zaradi odpuštv delavcev kurilnice in zaradi likvidacije železničarskih živiliških skladišč. Zborovanje je bilo sijajno obiskano; zbralo se je do 3 tisoč železničarjev. Glavno poročilo je podal poslanec g. Petetjan, ki je posebno nazorno slikal, kako malo razumevanja imajo v Beogradu ne samo za železničarsko osobe, temveč tudi za prometno službo sploh. Povsod drugod so železničarji boljše plačani in so tudi povsod drugod železnice aktivne, pri nas pa so vedno bolj pasivne, ko je osobe vedno slabše plačano in ko tudi drugače vladajo zanje naravnost obupne razmere.

Zaradi odpuštv se je mudila v Beogradu posebna deputacija, ki je naletela ravno na praznikovanje. Še spisov o sporu v kurilnici in o odpuštu 11 delavskih zapornikov nimajo v Beogradu. Med odpuščenimi je tudi občinski odbornik Ivan Krajnik, ki je v občinskem odboru že od prvih volitev ter je med železničarji zelo priljubljen.

Glede likvidacije živiliških skladišč pa železničarji najhujše zamerijo klerikalcem, ki pišejo v torkovem «Slovenec», da železničarji zato ne dobe skladišč, ker hočejo vse železničarske organizacije — razen klerikalne seveda — pograbititi milijonsko imovino. Avtor članka F. Z. je grdo lagal, ker je vendar znano, da neklerikalni železničarji ne zahtevajo ničesar drugega, kakor to, da se imovina likvidiranih skladišč nikomur ne izroči brez zaslišanja železničarjev, ki so to imovino pripravili z zaslužkom svojega teškega dela.

Shod je potekel disciplinirano in sprejel protestno resolucijo proti odpuštv železničarjev in ukinitvju živiliških skladišč.

Velik požar v Milanu

Milan, 19. aprila. o. Na pokritem sadnom in zelenjadnem trgu na korzu 22. marca je davi izbruhnil velik požar. Goreti je začelo v kletah pod trgov, kjer je bilo spravljeno mnogo zabojev. Ogenj se je zaradi tega širil z veliko brzino. Požar so udušili ognjeogasci, ki so prihiteli s 5 vozovi, in vojak, škoda se ceni na približno tri milijone lir, ker so se pokvarile velike množine sadja. Oblasti domnevajo, da je nastal požar zaradi kratkega stika.

Velik požar na Japonskem

Tokio, 19. aprila. (be.) V mestu Hiroasaki je izbruhnil požar, ki je upepelil bolnice, cerkve, šole in nad 1000 hiš. Smrtnih žrtv ni bilo.

Nesrečne kobilice.

Taškent, 19. aprila. (be.) Kobilice so popolnoma uničile 275.000 ha bombaža in žita.

Odkritje novega carskega zaklada.

Moskva, 19. aprila. (be.) V Carskojem selu so našli v carski palači zaklad predal, v katerem je bilo za 3 in pol milijonov mark draguljev.

Naši kraji in ljudje

Ljubljanska tehnična fakulteta vnovič ogrožena

Sarajevski listi so prejšnji teden prinesli novico, da se je osnoval v Sarajevu akcijski odbor za namenoma, osnovati v tem mestu rudarsko in šumarsko fakulteto. V to svrhu naj bi se po mnenju tega odbora prenesli rudarski oddelek tehnične fakultete ljubljanske univerze in beograjska ter zagrebška šumarska fakulteta v Sarajevo. Te vesti so kajpada vzbudile javnost tem bolj, ko je šele pred kratkim zaključila posebna komisija delegatov vseh treh naših univerz svoje večtedensko delo s soglasnim sklepom, da naj obstojajo vse naše univerze in fakultete neokrnjene še v naprej. Ta komisija je imela namreč nalogo, proučiti vprašanje, ali bi bilo mogoče pri budžetu naših univerz kaj prištediti, četudi z morebitno ukinitvijo kakšne fakultete ali oddelka. Kakor znano, vlada sedaj tendenca državne izdatke skrbeti na minimum.

Nevarnost, ki je še nedavno ogrožala ljubljansko univerzo po finančnem zakonu z okrnjenjem, se je pojavila sedaj v drugi obliki v sarajevskem pokretu. Ne odrekamo nikomur pravice, pogotovi se za ustanovitev novih zavodov! Toda vse to naj se zgodi brez škodovanja obstoječih institucij! Ljubljana si je ustanovila s pomočjo lokalnih faktorjev tehnično fakulteto. S kakor pravico se nam hoče vzeti ali okrniti to, kar smo si Slovenci po prevaru zasnovali in v teku kmalu desetih let izgradili? Nam gre tu v prvi vrsti seveda za neokrnjeni obstoj ljubljanske tehnične fakultete. Zato se bomo v nadaljnjih izvajanjih omejili zgolj na rudarsko fakulteto.

Sarajevski akcijski odbor je objavil resolucijo, utemeljujoč ustanovitev montanistične fakultete v Sarajevu s tem, da je to mesto že po svoji legi predestinirano za to vsled bogatih naravnih zakladov Bosne in Hercegovine na premožnosti in rudah. Pri tem navaja rečenice odbor številke glede množine teh zakladov, ki so pretirane in z daleka ne ustrezajo faktičnim razmeram. Poučeni krogi vedo, da sondaže pri bosanskih rudnikih žal niso na dnevnem redu, kakor bi pri racionalnem rudarskem gospodarstvu morali biti in da so kubature, ki jih navaja navedena resolucija povsem fiktivne. Pa kaj zato! Saj gre samo za to, koliki so naravni zakladi. Kaj nam koristijo ti, če jih racionalno ne eksploatiramo! Kar se tiče naravnih bogastev, moremo smelo trditi, da Slovenija prav nič ne zaostaja za Bosno. Pri tem pa imamo v Slo-

veniji rudarske naprave, ki so glede svoje ureditve povsem novodobne in na višku. Naj omenimo samo Trbovlje in Mežico! Tukaj imajo slušatelji pač najboljšo možnost študirati napredno zasnovana rudarska podjetja!

Oglejmo si tudi še malo statistiko o produkciji premogovnikov in rudnikov, ki pridejo tu v poštev! V štiri in pol letih (od 1919. do vseh prvi polletje 1923.) je producirala Slovenija na premožnosti okroglo 6.125.000 ton, Bosna in Hercegovina pa 4.080.000 ton. V istem razdobju se je produciralo na rudah v Sloveniji 212.000 ton, v Bosni in Hercegovini pa 183.000 ton (po J. Grgaševiću, Rudarstvo v Srbiji, 1923.). L. 1927. se je produciralo v celi naši državi 4.746.000 ton premoga. od tega je producirala Slovenija 40 odst., Bosna in Hercegovina 24 odst., ostane pa ostale pokrajine (po časopisu "Centralna Evropa" z dne 29. marca t. l.) Vidimo, da prednjači tudi v tem pogledu Slovenija pred Bosno in Hercegovino.

Kakor smo že sprva navedli, restringira sedaj naša država svoje izdatke po možnosti, da zmanjša budžet. V vseh panogah državnega gospodarstva velja geslo "štednje". Oglejmo si tudi v tem pogledu sarajevsko akcijo! Montanistični študij zahteva že v prvih letih, kjer dobi slušatelj pouk v teoretskih, temeljnih predmetih, razne instituite, katerih oprema stane državo dokaj sredstev. Naj omenimo samo institute za fiziko, kemijo, mineralogijo, petrografijo, geologijo, tehnično mehaniko, elektrotehniko itd. Vse te institute bi morala država v Sarajevu na novo ustanoviti in opremiti. O kakem prenosu teh institutov iz Ljubljane v Sarajevo ni govora, ker so vsi instituti vseobčja last cele ljubljanske univerze in služijo tudi drugim oddelkom tehnične fakultete in drugim fakultetam. Poleg naštetih institutov rabi montanistična fakulteta seveda še veliko število strokovnih institutov, ki po svoji naravi istotako zahtevajo prav veliko izdatkov. Država bi tedaj pobijala svoja lastna načela o štednji, če bi si dovolila luksuz ustanovitve posebne rudarske fakultete v Sarajevu.

Iz vsega navedenega razvidimo, da sarajevski pokret v nobenem pogledu stvarno ni utemeljen! Je to pač le osebnostna želja poedinec, katerim naj bi država, ki ima v svojem finančnem programu pač bolj druge pereče zadeve, iz prestižnih ozirov ustregla!

Sarajevskim lokalnim faktorjem bi

pa tudi lahko navedli marsikatero zadevo, ki bi vse prej zahtevala smoterno ureditev kakor pa ustanovitev nove montanistične fakultete! Zato jim ključno: Roke proč od naše ljubljanske tehnične fakultete!

Mrhovina za velikonočno prehrano vojakov

Strahotne ugotovitve vladnega poslanca Sretenovića v Zagrebu.

Ko je narodni poslanec g. Pucelj v Narodni skupščini obrazložil svojo interpelacijo o slabi prehrani naših vojakov, mu je razen ministra za vojsko in mornarico odgovoril tudi nar. posl. Sretenović, zatrjujoč, da je prehrana naših vojakov tako rekoč izvrstna. Ko pa je g. Sretenović kot član finančnega odbora kmalu nato dobil informacije, da je stvar s prehrano vojakov pač malo drugačna, kakor jo je on zagovarjal, se je za pravoslavne velikonočne praznike odpeljal v Zagreb, da se osebno prepriča, s čim krmijo vojake.

Na veliko sodboto je nenadoma izvršil ogled mesa, ki so ga garniziji dobavili zagrebški liferanti. In to, kar je zdaj moral ugotoviti g. Sretenović, mu je naježilo las, ker presega vse navedbe interpelacije g. Pucelja. Ogledujoč meso skupno s šefom veterinarskega oddelka armije g. Milčevićem nar. posl. Sretenović ugotovil, da je meso

popolnoma neužitno, sluzasto, smrdljivo, ogabno!

Medtem, ko je g. Sretenović ogledoval meso in dajal duška svojem ogorčenju, so dobavljali skušali v nekem oddelku klavnice zakriti 3000 kg svoje mrhovine. Toda g. Sretenović je odkril tudi to lumparijo, nakar je takoj interveniral pri vojaški oblasti in zahteval takojšnjo konfiskacijo. Tako so vojniki zagrebške garnizije na veliko sodboto ostali brez mesa. Razen intervencije je g. Sretenović brzojavno obvestil vojnega ministra in prosil za takojšnjo preiskavo, povdarjajoč, da je treba izvršiti ogled v vseh garnizijah, ker skupina zagrebških liferantov dobavlja meso tudi raznim drugim garnizijam.

Značilno za predrznost zagrebških liferantov je dejstvo, da so hoteli tudi naslednji dan, v nedeljo, dobaviti zagrebški garniziji smrdljivo meso, ki pa je bilo vnovič konfiscirano in so zagrebški vojniki tudi na svojo pravoslavno Veliko noč ostali brez mesa.

LILIAN GISH

nepozabna "Bela sestra", jutri v novem monumentalnem filmu

"A" žig sramote

"KINO DVOR".

Pretresljivi prizori pred zagrebškim senatom

Zasliševanje prič o sodelovanju razbojnika Prpića Malega pri umoru nadgozdarja Pirkmayerja.

Zagreb, 19. aprila.

Vsej naši javnosti je še v dobrem spominu zločin, ki ga je izvršila Čarugova razbojniška tolpa v Tompojevcih, kjer je padel kot žrtev naš rojak, nadgozdar Pirkmayer. Za to razbojstvo, ki je bilo najgrozovitejše in najbolj okrutno, so glavni krivci že prejeli zaslužen kazni. Zdaj je prišel obračun še za poslednjega Čaruginca pajdaša, za Pavla Prpića Malega.

Pri veliki razpravi, ki traja že deseti dan, je danes stopila pred sodnike vdova gospa Stefanija Pirkmayerjeva. Občinstvo, ki je tudi danes napolnilo dvorano, je bilo globoko dirjeno že s samim njenim nastopom. Nekom plaho se je gospa bližala senatu, na obrazu se ji je očitala razburjenost. Šele palogama se je nekoliko pomirila in s pretiranimi stavki odgovarjala na vprašanja sodnikov.

— Pripravljajte nam, gospa, kako so razbojniki vpadli v vaš grad.

— Ne morem mnogo pripovedovati, prostim vas, hudo mi je... Bili smo pri večerji. Nenadoma sta v obednico vdrli dva orožniško preoblečena neznanca. Padli so strelj. Kako se je vse odigravalo, ne morem povedati... Mene je krogla zadela v desno roko, ko sem se sklonila in dvignila otroka, da ga obranim. Kako je vse to bilo strašno, ne morem, ne morem povedati...

Ob samem spominu na možovo smrt vztrepeta bedna vdova, oči se ji zalijejo s solzami in glas ji zastane v grlu. Predsednik senata prečita njeno izpoved iz preiskave proti Čarugini tolpi. Občinstvo poslušja strme in z ganotjem. Ko predsednik omenja, da je otroček dejal svoji materi: »Joj, mamica, prosiva Boga, da nam ne ubijejo očeta!« — zablistijo solze v očeh vseh prisotnih.

— A kdaj ste izvedeli, da je vaš soprogr mrtev? vpraša končno predsednik.

— Tri ure sem ga držala za roko, pa nisem vedela, da je že izdihnil.

— Ali je bil tale poleg? vpraša predsednik in pokaže na Prpića Malega.

— Ne morem točno povedati, ker je bil mrak. Edino Jovana Čarugo sem spoznala. A on je že odšel Bogu dajat odgovor!

Sledilo je zasliševanje Luke Tomljenovića, ki je bil takrat kot nadgozdar uslužben v Tompojevcih. Pripoveduje, da so razbojniki napadli najprej njega, ga prisilili, da je dvignil roke, in ga vprašali, kje je inž. Pirkmayer. Neki razbojnik ga je udaril s karabinko v hrbtenico. Gnali so ga pred obednico. Videl je, da je Čaruga pristopil k Pirkmayerju od zadaj, naperil vanj dva samokresa in izprožil, ko se je Pirkmayer hotel dvigniti s stola. Pirkmayer se je prijel za čelo in z vzkrikom: »Joj, jo!« zgrudil vznak... Tomljenovićev pripovedovanje prekineja ihtenje prisotnih, posebno go-

spe Pirkmayerjeve, ki je ostala v dvorani in se duši v solzah. Po mučnem presledku nadaljuje Tomljenović svoje pričevanje:

Ko je bil Pirkmayer ustreljen, so se razbojniki lotili njega in izstrelili vanj pet strelcev. Prebili so mu hrbtenico, kolik in roko. Pretepli so ga po vsem životu... Sedaj je popoln invalid. Tomljenović je podrobno opisal to sirašno mrcvarjenje in ihtelo je vse občinstvo.

Nadalje so bile zaslišane ostale priče, ki so v času razbojstva službovale v Tompojevcih. Emerik Spear, 64-letni nadgozdar, obširno pripoveduje o umoru Pirkmayerja, nakar ga konfrontirajo s Prpićem. Ne more ga prepoznati, pritrjuje pa, da je bil po »velikosti« enak onemu, ki je nanj naperil samokres. Franjo Neumann, graški kočijaž v Tompojevcih, istotako ne more spoznati Prpića. Dolgo ga ogleduje, toda ne more prevzeti na svojo vest, da bi pritril k njegovim krivdi. Ana Sigalova, ki je takrat bila kuharica v gradu, meni, da je eden izmed razbojnikov bil tako mal kakor Prpić, toda po obrazu ga ne more spoznati, ker je takrat bil mrak.

Ker so vse priče izpovedale, da so razbojniki takrat bili preoblečeni v orožniške uniforme, je predsednik odredil, da se Prpić preobleče. Po kratkem premoru se je Prpić Mali vrnil v dvorano, preoblečen v orožniško uniformo, kar je vzbudilo splošno veselost. Zagovornik nasprotuje takemu provedenju dokaza, a ga predsednik senata opozori, da spada dokazovanje izključno pod siskrecionalno oblast predsednika. Preoblečenega Prpića konfrontira s pričami. Stefanija Pirkmayerjeva niti zdaj ne more točno prepoznati Prpića, pač pa vsi ostali uvidevajo, da je Prpić zares bil med napadalci. Ko ga je ugledal Luka Tomljenović, je vzkliknil: »Evo, zdaj mu je pač podoben!... Istotako je Emerik Spear pritril, da je Prpić sličen onemu izmed napadalcev in tudi Ana Sigalova zatrjuje, da je zdaj res podoben razbojniku, samo da je nekoliko šibkejši kakor je bil takrat. Takoj po tej konfrontaciji so Prpića zopet odvedli iz dvorane. Zasliševanje prič glede umora nadgozdarja Pirkmayerja je bilo s tem zaključeno, nakar je senat okrog 11. prešel na čitanje izpovedi onih prič, ki niso prišle k današnji razpravi. Izpovedbe so obširne in podrobno opisujejo mrcvarjenje Pirkmayerja, strah njegove žene, vpitje otrok in ostale grozote, ki so se dogajale pri tem zločinu. Predsednik končno izjavlja, da je to dejanje izčrpano, nakar prekine razpravo in odredi nadaljevanje za jutri dopoldne.

Ali ste se že naročili na „PONEDELJEK“?

Kamilu Ružička, Dušan Kokotović, Tiljak, Gordan, Juhn, Gecan, Avgustinčič, Čota, Kerdić in drugi.

Del oratorija dr. Širole »Živiljenje in smrt slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda« se je pred kratkim izjavil v Pragi pod taktirko Hrvata Predraga Miloševića, absolventa Glasbene akademije.

Turneja Glasbene Matice. Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani se odpelje danes, v petek, dne 20. t. m. na koncertno turnejo na Češkoslovaško in Dunaj ter priredi koncerte v naslednjem redu: Sobota, 21. t. m. Češke Budjevice; nedelja 22. Pisek; ponedeljek 23. Plzeň; torek 24. Praga v Smetanovi dvorani Obecnega doma. Ta koncert bo tudi sprejet po praški radiopostaji. V četrtek 26. bo koncert v Olomoucu; v petek 27. v Brnu; v soboto 28. v Bratislavi in v ponedeljek 30. na Dunaju. Pevski zbor se vrne v Ljubljano v sredo, dne 2. maja ob 6. zjutraj. Na programu so naslednje točke: I. del: Jakob Gallus: Musica noster Amor. Ave Maria. Laus et perennis gloria. Anton Lajovic: Lan. Bolesť — kovač. Pomladni spev. Napitnica. II. del: L. M. Škerjanc: Iz cikla Kmetijske pesmi; Jakov Gotovac: Jadovana za teletom; Josip Slavenski: Molitva dobrim očima; Anton Lajovic: Zeleni Jurji; Emil Adamič: Viola, sopran — solo poje g. Pavla Lovševca, Emil Adamič: Mlad junak. Tretji del je posvečen narodni pesmi: Mokranjac: II. in VIII. rukovet. Dev: Meglica. Andel: Igra kolo. Hubad: Gor čez jezero. Prišla je miška in Škerjanček.

Samo še danes ob 5.5, 7.5, 9.8 in 11.10. Veliki ruski film

ČEKA (FAJNE SILE)

Film spremlja ruski pevski zbor, balalaške in pomnoženi orkesteri! Telefon 2730. KINO «DVOR».

Dober plen policijske racije

Ljubljana, 19. aprila.

V Mestnem logu je nastalo sedaj na pomlad izredno živahno. Podnevi se pode čez travnike številni otroci, ki trgajo cvetlice, uganjajo razne igre in se zabavajo kakorkoli. Tja dol pa se zatekajo tudi zaljubljeni parčki in sempatja še kak žganjarček, ki po primahu preko travnikov od viških opekarn, na moč veselo razporežen in je zato navadno tarča otroške razposajenosti. Skozi grmovje se priplazijo tu in tam tudi razni sumljivi tipi, ki imajo vzrok, da se skrivajo pred ljudmi in se boje stražnika kakor živega vraga. Pomoči se zbirajo taki elementi po raznih slučajih in snujejo načrte za prihodnji dan. Policia, ki dobro ve, da se skrivajo po teh šupah take temne eksistence, priredi od časa do časa v Mestnem logu racijo, ki se običajno prav dobro obnese. Policijski organi se ne podajo v te brloge vedno ponoči, marveč pridejo tja tudi podnevi.

Kakor že večkrat, so se odločili z tak pohod tudi danes dopoldne. Blokirali so del Mestnega loga v skupinah od vseh strani in prišli proti trem šupam za cesto treh cesarjev, kjer so slutili več zrelih pičkov. Čudno se jim je zdelo, da noče nobeden sfrtotati, zato so preiskali najprej prvi skedenj. Niso pa našli notri nikogar in so se takoj podali v drugo šupo, kjer so našli na dve vlačugarici, ki imata na vesti več malih tatvin in sleparij in sta tudi znani prostitutki. Šele v tretji šupi, last posestnika Žužka, jim je padel v roke več dolgo zasledovan, prekanjen slepar, vlomilec in tat, 33-letni France Papež, ki se je skril pred zasledovalci na ta način, da se je zakopal v slamo. Bil pa je pri tem precej neroden in je kobalcal po slami tudi še potem, ko so bili njegovi prekanjalci že v skednju. Pomagalo ni nič: potegnili so skrivajca na svetlo, ga trdno uklenili ter odvedli v družbi žensk na policijsko direkcijo. Papež, ki je izkušen klepar, je koncem februarja vlomil s poznanim svedrovcem in kolegarskim tatom Alojzijem Tepino v Zitnikovo kleparsko delavnico na Ambroževem trgu, kjer sta pokradla za okroglih 7000 din raznega preciznega orodja.

Vlom, o katerem se takrat ni moglo takoj slutiti, kdo bi ga izvršil, je povzročilo zaradi rafinirane izvedbe dokajšnjo senzacijo. Policia je uvedla tedaj stroga poizvedovanja in je po nekaj dnevih ugotovila identiteto obeh vlomilcev. Seveda pa lopova nitca čakala v Ljubljani, marveč sta jo popihala na Dolenjsko ter prodajala kleparsko orodje po Kočevju, Ribnici in Sodražici. Orožniki so jim bili na opozorilo policije kmalu za petami, vendar pa je ostal lov za njima brezuspešen. Po izvršeni prodaji je Tepina pobegnil s koleškom, ki ga je na hitro roko ukradel v Ribnici, Papež pa je izginil v Zagreb. Tam je izvršil zopet razne sleparije in so ga dne 11. t. m. v Zagrebu aretirali.

V torek so Papeža eskortirali v Ljubljano, vendar pa je drzen in brezobziren, kakor je, vstopil dosegel svobodo. Na vlaku v bližini Litije se je nenadoma oprostil svojih spremljevalcev na ta način, da se je v ugodnem trenutku pognal iz drvečnega vlaka in skočil v travo poleg proge. Lopov se je pri padcu sicer močno potolkel, vendar se je kmalu dvignil in kakor maček izginil v bližnjem gozdu. Bržkone pomoči je nato nadaljeval pot ter prišel v Ljubljano, kjer je našel zatočišče v omenjeni šupi. Tamkaj se je temeljito prespal, vendar pa so ga dopoldne vsega mačkavega zopet zgrabili čuvarji reda ter ga vtaknili v prav soliden zapor, kjer bo že moral počakati, da se pomenijo z njim sodniki. Morebiti se mu bo v kratkem pridružil tudi drugi zasledovanec Tepina in bosta tako hkrati ob prejšnjem zasluženem plačilo.

"A" žig sramote

Tragedija nezakonske matere in mladega svečenika, kateri edini zločin je — žena lepota.

Nepozabna tragedinja

LILIAN GISH

Jutri! Kino «DVOR».

Naši šolarčki na cerkvenem izletu

Podpisani Vinko Ahlin, posestnik in predsednik krajevnega šolskega odbora na Ježici, prosim, da na članek v št. 86 »Jutra« z dne 12. aprila 1928 pod naslovom »Naši šolarčki na cerkvenem zletu« objavite naslednji popravek:

Ni res, da je vstopila v stanovanje g. Gernika štirilanska deputacija, oba odstavljena župana gg. Ahlin in Kos, res pa je, da je vstopil predsednik krajevnega šolskega odbora z dvema šolskima odbornikoma. Ni res, da je Vinko Ahlin odstavljen župan, res pa je, da Vinko Ahlin ni bil od županstva nikdar odstavljen, ampak je 3. januarja 1919 prostovoljno odložil županstvo. Ni res, da je četvorica izsiljevalno zahtevala od šolskega upravitelja zastavo, res pa je, da je dostojno sporočila šolskemu upravitelju zahtevo krajevnega šolskega odbora, ki upravlja šolski inventar, da se mu izroči zastava. Ni res, da je omenjena deputacija pretila: »Zastavo nam dajte, če ne, razbijemo vrata!«, res pa je, da je deputacija brez takšne pretne zahtevala zastavo, ugotavljajoč, da šolski inventar in torej tudi zastavo upravlja edino krajevni šolski odbor. — S spoštovanjem: Vinko Ahlin

Najlepši film, ki je bil kdaj posnet pod žarkim španskim DANES! solncem! DANES!

Donna Juana

Velepesem viteštva in ljubavi vroče južne krvi po starošpanski noveli.

V glavni vlogi nepozabna

ELIZABETA BERGNER

Iskrena ljubav mladega plemiškega para. Prevara. — Nevesta v vlogi zalega mladice. — Bivša ljubica snubi bogato deklco za svojega nezvestega zaročenca. — Dvoboj. — Odkritje zvišaje. — Krasne slike divno lepe Španije. — Izredno razkošni kostumi.

DANES! DANES!

Ta bajno-razkošni umotvor si morate ogledati!

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8 zvečer

Petek, 20.: »Hlapci«. Prirede maturantje Tehniške srednje šole. Izven.
Sobota, 21.: ob 15. Medaja. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izv.
Nedelja, 22.: »Roka pravice«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 23.: »Cyranos de Bergerac«. C.

Ljubljanska opera

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 20.: Lady X. C.
Sobota, 21.: »Mignon«. B.
Nedelja, 22.: ob 3. popoldne: »Lady X«. V korist Udruženja gledaliških igralcev. Izven.
Ponedeljek, 23.: Zaprt.

Torek, 24.: »Carmen«. Gostuje baritonist g. Krajev. D.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8 zvečer

Petek, 20.: Zaprt.

Sobota, 21.: »Dva bregova«. A. Kuponi

»Medaja« zadnjič v sezoni. V soboto popoldne ob treh ponovi ljubljanska drama zadnjič v sezoni antično tragedijo »Medaja« z gospo Avgusto Danilovo v naslovni vlogi. Predstava je dijaška pri iz-

redno znižanih cenah, na kar posebej opozarjamo vodstva šol.

Ponovitev »Roka pravice«. V nedeljo, dne 22. aprila ob 8. zvečer se vrši prva izven abonma predstava izvirne slovenske komedije »Roka pravice«, katere avtor je g. Cerkevnik. Komedija, katere snov je vzeta iz našega sodobnega domačega življenja je dosegla pri vseh dosedanjih uprizoritvah najodličnejši uspeh. V glavnih vlogah so zaposleni gg. Cesar, Gregorin, Drenovec, Kralj, Povhe, Sancin, Lipah in gdč. Debeljakova. Režijo vodi g. Skrbinšek.

»Boljši gospod«. Na mnogobrojna povpraševanja in želje, izražene upravi Nar. gledališča v Ljubljani, se tekom prihodnjega tedna ponovi zadnjič v sezoni zanimiva moderna Hasencleverjeva komedija »Boljši gospod«. Natančni datum bo javljen pravčasno. V repertoar prihodnjega tedna se uvrsti zopet Halbejeva »Mladost«, ker je gdč. Vida Juvanova okrevala že toliko, da lahko zopet nastopi.

Poleg Novačanova »Hermana Celjskega« pripravljajo ljubljanska drama Maeterlinckovo tridejansko dramo »Župan stilmondski« v režiji g. Debeveca. Do konca sezone sta predvideni poleg imenovanih še dve premijeri. Za prihodnjo sezono pa študirajo dramski ansambel Klabundov

»Kredni krog« z gospo Šaričev v glavni uloži.

Svetozar Banovec je brez dvoma eden najpopularnejših pevcev slovenske opere. V tekoči sezoni nosi s svojim izredno mehkim, liričnim tenorjem skoro vse važnejše tenorske partije. Poleg zelo obširnega svojega dela v operi pa ne pozabi tudi na koncertno petje in tako ga srečavamo pogostokrat na koncertnih sporedih naših pevskih zborov. Za ponedeljek 23. t. m. se je odzval povabilu pevskega društva »Kraško Trnovo« ter nam zapeje na tem koncertu Kogejev: Letski motiv, Ostržev: Solnce v zvezdah in 4 Belokranjske istega skladatelja. Na klavirju ga spremlja pianist gosp. Heribert Svetel. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

»Jesenski manevri« na mariborskem odru. Te dni bo premijera te nad vse priljubljene Kalmanove opere, ki se na vseh opernih odrih zopet in zopet uprizarja. Zato je gotovo, da bo tudi v Mariboru vžgala.

»Švejk« v Mariboru zadnjič popoldne se uprizori v nedeljo 22. t. m., na kar opozarjamo posebno zunanje občinstvo.

»Dva bregova«. Ta vleuspela Leskovčeva drama, ki se je morala zaradi boleznj gdč Kovarčeve odložiti, se uprizori zopet v soboto 21. aprila.

Razstava »Proletnega salona« v Zagrebu. Člani »Proletnega salona« v Zagrebu so razstavili pred kratkim sedem in dvajsetih. Med razstavljalci se nahajajo: M. Trepsa, Omar Mujadžić, Otton Postružnik, Tabaković,

Domače vesti

* **Iz diplomatske službe.** Naš novolimenovani generalni konzul na Reki g. Vaša Pročur je v službene svrhe prispel v Beograd ter bo že v prihodnjih dneh nastopil svoje novo službeno mesto.

* **Novinarski sanatorij v Boki Kotorski.** V početku prihodnjega meseca bo novinarski sanatorij v Prčanju v Boki Kotorski zopet odprt. Sanatorij je bil v zadnjem času temeljito renoviran in nudi mnogo ugodnosti. Uprava je v strokovnih rokah. Sanatorij razpolaga z lastnim avtomobilom, ki omogoča izlete v okolico. Črno goro, na našo najužnejšo riviero do Bara, v Dubrovnik itd. Za informacije in prijave se je obrniti na upravo novinarskega sanatorija, Prčanj v Boki Kotorski.

* **Učiteljski kongres v Skoplju.** Na Vidov dan 28. junija bo v Skoplju odprt kongres učiteljev in učiteljic iz vse Jugoslavije. Prometni ministristvo je za udeležence kongresa dovolilo znižane cene na vseh državnih železnicah ter zagotovilo tudi poseben vlak za Skopje in za izlete v okolico.

* **Dva nova gradbena inženjerja.** Včeraj sta diplomirala na tehnični fakulteti ljubljanske univerze za gradbeno inženjerstvo g. Evgen Poniz in Medvod in Ante Kalliterna iz Splita. Iskreno čestitamo!

* **Angleški zdravniki v Splitu.** V Split je predvčerajšnjim prispelo 24 angleških zdravnikov. Angleški zdravniki so v avtomobilih prepotovali skoro vso Dalmacijo, o koje lepoto so se zelo laskavo izjavili. V Splitu so ostali en dan, potem pa so krenili proti Šibeniku, od koder bodo odpotovali v Ljubljano in na Bled, potem pa se bodo preko Jesenic vrnili v svojo domovino.

* **Poset prškega občinskega sveta v Ljubljani.** V torek, 24. t. m. ob 8. jutraj dopelje na povratku iz Beograda in Zagreba v Ljubljano delegacija občinskega sveta glavnega češkoslovaškega mesta Praga. Delegacijo tvorijo g. župan dr. Karel Baxa in 15 občinskih svetnikov; župana spremlja g. soproga, rodom Hrvatice. Bratske slovanske goste sprejme na ljubljanskem glavnem kolodvoru župan g. Dinko Puc z vsem občinskim svetom. Sprejema se udeležijo narodno žensko društvo, šolska mladina in sploh ljubljansko prebivalstvo. Gostje se odpeljejo po Miklošičevi cesti v hotel Union, kjer bodo stanovali. Po zajtrku se vrši v magistratni dvorani slavnostna občinska seja v pozdrav milim gostom. Ob 13. popoldne bo slavnostni obred v kazinski dvorani. Popoldne se uporabi za ogled mesta in za izlete v bližnjo okolico. Po večerji v hotelu Union se vrši ob 20. zvečer v veliki kazinski dvorani slavnostni komerz s sodelovanjem orkestra dravske divizije in ljubljanskega Zvona. Ako bo v sredo ugodno vreme, napravijo češkoslovaški gostje z avtomobilni izlet na Bled, od koder se vrnejo v Ljubljano okoli 11. dopoldne ter se odpeljejo z brzovlakom ob 12. proti Mariboru domov v Prago. Uverjeni smo, da se udeležijo ljubljanskega prebivalstva v čim večjem številu sprejema in slovesa ljubih gostov na kolodvoru ter slavnostnega komerza v kazini.

* **Spomenik »Zvestemu ruskemu vojaku«.** Na dan petdesetletnice San Stefanskega miru, ko je bila končana rusko-turška vojna, ki jo je vodila Rusija za osvoboditev balkanskih Slovencev, je v Pragi poseben odbor pričel akcijo za postavitev spomenika »Zvestemu ruskemu vojaku«. Spomenik naj bo simbol hvalečnosti češkoslovaškega naroda Rusiji za osvoboditev slovenskih narodov na Balkanu in za zasluge Rusije v borbi za osvoboditev Čehoslovakov v dobi svetovne vojne. Odbor je objavil proglas vsej češkoslovaški javnosti, s katerim se odpravlja nabiranje prispevkov za spomenik, ki bo na svečan način dne 21. oktobra letos v Pragi odkrit pred rusko cerkvijo na Olšanskem pokopališču.

* **Smrtina kosa.** V splošni bolnici v Ljubljani je umrl po dolgi in mučni bolezni v 32. letu starosti g. Franc Hrašovec pl. Homannsgült, trgovec, večletni član upravnega odbora in nadzorstva Mestne hranilnice v Radovljici. Truplo pokopnika bodo prepeljali danes dopoldne v Radovljico, kjer se bo vršil pogreb jutri ob 17. uri. — V Novem mestu je nenadoma preminil g. Rudolf Pretner, davčni upravitelj v pokoiu. Pokojnik je bil zaradi svojega ljubljanskega in prikupnega značaja splošno priljubljen. Za njim žaluje globoko užaloščena soproga in trije neposredni otroci. Pogreb bo danes ob 16. uri. — Pokojnikova blaž spomin, preostali naše iskreno sožalje!

* **Izplačilo invalidnin.** Ministrstvo za socialno politiko je že pričelo z izplačilom invalidnin. Finančno ministristvo je v to svrhu odobrilo kredit v znesku pet milijonov dinarjev.

* **Uslužbeni davek po zakonu o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928.** Je uredil finančni svetnik Josip Mosestizh, za ložila pa Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena knjižice znaša s poštnino vred 20 Din. S 1. aprilom je stopil v veljavo novi Uslužbeni davek, katerega plačevanje se bistveno razlikuje od dosedanjega načina obdavčitve teh dogodkov. Finančni svetnik Josip Mosestizh je izdal zdat knjižico, ki obsega nove zakonske določbe, pravilnik in vse izvršilne predpise ter tolmachenje posameznih zakonskih določb. Na posameznih primerih, ki so v knjižici izvedeni, je pojasnjeno, kako so izračunava novi davek. Knjižico so pridobile tudi tabele z davčnimi lestvicami ter obrazci za napoved davka. Knjižica bo gotovo dobro došla vsem prizadetim krogom.

* **Davek na pokojninske prejemke.** Po členu 89. novega zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928. (Ur. list št. 26 ex 1928) se mora odtegovati od 1. aprila 1928 dalje davek tudi od celokupnih mesečnih pokojninskih prejemkov, torej od pokojnine in osebne ter družinske draginske doklade, ne glede na to, ali je bila

AUTOMOBILISTI »ADLER STANDARD 6«

najpopolnejši 6-cilindrski voz
JE RAZSTAVLJEN OD
20. do 22. t. m.

v zeleni dvorani hotela »UNION«.

K ogledu najjužnejše vabi:

GEN. ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO
LJUBLJANA, AHACLEVA CESTA 10.

pokojnina nakazana še v kronah ali v dinarjih ali pa po novem uradniškem zakonu in sicer po členu 95 tab. 2. Ker se zaradi pozne objave tega zakona ni mogel odtegniti že v aprilu 1928, se bo vsem upokojencem torej tudi kronskim, ki jih zakon ne izvzema, odtegnili v maju 1928. dvojni mesečni znesek, vrnila pa oziroma v dobro vračunala v aprilu odtegnjena dohodnina, invalidski davek in komorska doklada. Opozorjajo se obenem vsi upokojenci, naj v smislu zakona takoj naznanijo računovodstvu delegacije ministristva financ one svoje privatne mesečne dohodke, ki presegajo višino celokupne mesečne pokojnine.

* **Tristoletnica sušaške gimnazije.** Na Sušaku bo 29. t. m. svečan jubilej tristoletnice obstoja sušaške hrvaške gimnazije, na kateri je v prejšnjih letih študiralo tudi mnogo slovenskih dijakov. Po slavnostni maši bo ob desetih urah v gimnazijski dvorani, potem pa izročitev odlikovanj. Zvečer bo v Sokolski dvorani koncert s plesom. Jubilejne slavnosti se bodo udeležili tudi ministristvo prosvete ter zastopniki oblastev.

* **V Subotici se je otvoril Pasteurjev zavod.** V Subotici se je že lani pokrenila akcija za ustanovitev Pasteurjevega zavoda. Akcija je imela uspeh in predvčerajšnjim je bil v Subotici odprt Pasteurjev zavod.

Za Vaše malčke
Lakasti, sivi, drap ali lak s sivimi ali z drap
Din 70,- Voika
Krekov trg.

katerim se je prišlo na sled, je končno prišlo do spora tudi zaradi tega, ker zastopnik ministristva ni hotel podpisati zapisnika, v katerem je oblastni odbor zahteval, da se mu izroči ne samo material na skladišču, marveč tudi ves denar, ki je naložen v denarnih zavodih, v okroglem znesku 12 milijonov dinarjev. Izročitev zaradi tega ni bila izvršena.

* **Senzacionalna aretacija v Beogradu.** Beogradska policija je aretirala veletrgovca J. Karlija, ki ima veliko trgovino v Ulici Mihajla. V njegovi trgovini je nedavno nastal požar, ki je uničil manufakturne blaga v vrednosti 3.000.000 Din. Policija ni mogla ugotoviti vzroka požara, niti visokosti škoda. Dva Karlijeva trgovska pomočnika pa sta podala ovažbo, da je Karlijo sam zanetil požar. Blago je bilo zavarovano za 6 milijonov dinarjev. Aretacija je v beogradske trgovske kroge povzročila veliko senzacijo.

* **Krvava ljubavna drama.** Na Jelačićevem trgu v Osijeku se je predvčerajšnjim jutraj odigrala grozna ljubavna drama. Petin šestdeset let stari gostilničar Nenad Stanić se je bil strastno zalubil v svojo 25 let staro natakario Katicu Lukačičevo, ki pa si je izbrala za ženina nekega mladega bolničarja iz osiješke bolnice. Zaroka se je vršila v torek zvečer v Stanićevi gostilni. To je starca silno razjarilo. Ob štirih jutraj se je tiho priplazil v sobo mlade natakarije ter jo s kuhinjskim nožem zabodel v srce. Par minut pozneje je Katica umrla. Zaljubljeni gostilničar si je nato pognal kroglo v desno senco. Ostal je na mestu mrtev.

* **Tobak pod »feredžo«.** Finančna uprava v Mostarju je bila te dni obveščena, da neka muslimanka tihotapi v Mostar trgovcem tobak pod svojo »feredžo« (široko gorjono obleko). Finančni organi so pazili nanjo ter jo odvedli na finančno ekspozituro, kjer se je ugotovilo, da tihotapka sploh ni muslimanka in je »feredžo« nosila le zato, da bi jo finančni pazniki ne ustavljali. Premeteni gostilničarji je bil tobak zaplenjen, ona pa je bila ovažena pristojni oblasti, ki ji bo prisodila ostro kazen.

* **Telefonska zveza z našimi otoki na Jadranu.** V ministristvu pošte in brezjava je bil nedavno dovršen načrt o polaganju podmorskih kablov za direktno telefonsko zvezo z našimi otoki na Jadranu. S kablji bodo zvezani kraji: Supetar na Braču. Hvar in ostali kraji na tem otoku. Korčula. Veleučka Rab, Vis, Jablanac in polotok Pelješac. Vsi kablji se bodo zvezali s splitsko in dubrovniško telefonsko centralo. Dražba za kable je že razpisana.

* **Avtomatična telefonska centrala v Sarajevu.** Tekom letošnjega leta dobi tudi Sarajevo svojo avtomatično telefonsko centralo. Cela sarajevska centrala, ki je še v dobrem stanju, pa se prenese v Split, kjer se telefonska centrala znatno razširi.

* **Tečaj za gospodarske praktike (vaje)** na kmetijski šoli na Grmu, ki je bil objavljen tudi v našem listu, se bo pričel šele s 15. majem. Rok za vlaganje prošnje je podaljšan do 5. maja. Opozorjamo kmetijske posestnike na važnost tega tečaja in priporočamo, da se poslužijo ugodnosti brezplačnega strokovnega šolanja svojih sinov v polni meri. Prošnje se naslovijo na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu, p. Novo mesto.

* **Jugoslovenska razstava amaterskih fotografij.** Kakor nam javljajo iz Sarajeva, se meseca septembra letos priredi tamkaj »Prva jugoslovenska razstava amaterskih fotografij«, pri kateri lahko sodelujejo vsi amaterji, ki stalno bivajo v naši državi. Dobre fotografije določeno nagrado. Društvo amaterskih fotografov v Sarajevu bo dalo tiskati prijavitelne formulare s pogoji za razstavljanje, ki se bodo pa na zahtevo takoj poslali zainteresentom; lahko se zahtevajo pa že sedaj od društva (poštni predal 400), da bodo amaterji poznali pogoje in se pripravili za razstavo.

* **Ženski svet.** Pravkar je izšla 4. številka mesečnika »Ženski svet«. Prinaša med drugim članek Silve Trdinove o Mariji Konopnicki, nadaljevanje povesti Lele Faturje »Junakinja zvestobe«, pesnitve J. Spiridonovič-Savičeve »Peramentice«, črtice M. Strnadove in Milene Mohoričeve, Mihovalovičev članek o Mariji Ružički-Strozi, članek M. Omeličenkove »T. G. Masaryk in njegove misli o ženskem vračanju«, Igora Volka razpravo o »Istoričnem čipkarstvu in pesmi Dore Grudrove. Aleksandre. Anice, Kristine in K. Kocjančiča. Kakor vedno, so tudi v tej številki pestra in zanimiva »Izvestja«, krojne priloge pa izpopolnjuje praktično stran.

* **Afera z zalogo šolskih knjig v Zagrebu.** V smislu finančnega zakona je tudi zagrebška zaloga šolskih knjig prešla v kompetenco zagrebskega oblastnega odbora. Pri prevzemanju omenjene zaloge je prišlo do resnega spora med zastopnikom oblastnega odbora in zastopniki ministristva prosvete, ki bo na bržbe našel odziv tudi v parlamentu. Predvsem se je ugotovilo, da že tri leta v zalogi šolskih knjig ni bilo proračuna, marveč se je trošil denar po starih proračunih, s čimer se je kršila naredba hrvaške deželne vlade o ustanovitvi in svrhi šolske zaloge, karata naredba je vedno še v veljavi. Razen raznih manjših nepravilnosti,

Deco, ki pohaja v šole, najzanesljiveše varujejo pred prehladom, nahodom in influenco okusno

ANACOT-PASTILE
DRA. J. WANDER

ferskega društva pozdravi g. prof. F. Jeran. — Črnogorski gostje so nastanjeni v telovadnici učiteljskega. Včeraj so si ogledali mestne zanimivosti, grad, vevsko papirnico in pivovarno »Union«. Danes pa odpotujejo v spremstvu svojih ljubljanskih tovarišev skozi Vintgar na Bled, da se navžijejo naših goreniških krasot. Vrnejo se preko Zagreba v soboto popoldne.

* **Poroka.** Včeraj se je v ljubljanski pravoslavni kapeli vršila poroka gđ. Anči Kalina-Kramerjeve s konjeniškim poročnikom g. Hristiforom Mitrovičem. Ženinu je kumoval obl. poslanec g. Z. Jovanović iz Smederevske Palanke, nevesti pa je bil stari svat drž. podsekretar n. r. nar. posl. g. V. Vilder. Bilo srečno!

* **Društvo »Pravnik«.** je s prijaznim dovoljenjem mestnega županstva doseglo, da si bo njegovo članstvo ogledalo korporativno in pod strokovnim vodstvom moderne naprave nove ljubljanske klavnice. Člani naj se zbere v soboto dne 21. t. m. točno ob 4. uri popoldne na Poljanski cesti pred klavnico. Po ogledu kratek prijateljski sestanek, na katerem se bo zlasti ukrepalo o letošnjem majniškem izletu. K obliini udeležbi vabi odbor.

* **Ravnateljstvo meščanskih in upraviteljskih osnovnih šol** priporočamo, da omogočijo učencem (na osnovnih šolah samo starejšim) ogled razstave gradbene inšpektorjeve šole in sobe slikarskega tečaja na srednji tehnični šoli v Ljubljani v času od 20. do 23. t. m. Za čas obiska naj se dogovore z ravnateljstvom srednje tehnične šole telef. št. 2212. Po potrebi naj odrede pouka prosti čas — Prosvetni oddelek.

PRIZNANO

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana tvrdka

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

* **Pešizlet Sokola I.** V nedeljo 22. t. m. bo priredil Sokol I. svoj popoldanski pešizlet za članstvo iz Ljubljane preko Ježice na Rašico, Šinkov turn v Trzin. Odhod iz Ljubljane ob 13., zbirališče ob železniškem prelazu na Dunajski cesti. Kdor želi, se lahko pelje s kamniškimi vlakom ob 14. do Ježice, kjer se pridruži pešcem. Povratek iz Trzina z zadnjim kamniškim vlakom, ki pride v Ljubljano po deveti uri zvečer. Izlet se bo vršil le ob ugodnem vremenu.

* **Tombova društva »Skrb za mladino«.** ki se bo vršila v nedeljo 22. t. m. ob 15. uri na Kongresnem trgu, bo obsegala 8 tombol in nešteto petoric in četvoric. Tudi mali dobiki so jako dragoceni in praktični. Pomagajte graditi »Dečji dom« v Aleksandrovem! Tablice se dobe v trgovini Turk. Prešernova ulica 48. — Odbor 790

* **Letni občni zbor Kola jahačev in vozačev »Prestolonaslednik Peter«** se radi nepredvidenih zaprek ne bo vršil 23. aprila, marveč v petek dne 4. maja t. m. ob 20.30 v posebni sobi restavracije Zvezda s sledečim dnevnim redom: Poročilo načelstva (predsednika izvršnega odbora). Poročilo tajnika, blagajnika, gospodarja in računskih preglednikov. Volitev 10 novih odbornikov. Prireditve v letu 1928 in slučajnosti. Člani se prosijo, da se zbora udeležijo polnočje. — Odbor. 794

* **Redne preizkušnje sobnih. črkoslikarjev in pleskarjev** se bodo vršile meseca maja ter se je priglasiti pri načelstvu do 30. t. m. 793

* **Klub ljubiteljev brakov** ima svoj redni letni občni zbor 23. aprila t. m. ob 20. uri v restavraciji Ljubljanski dvor (desno) z običajnim dnevnim redom. — Odbor 792

* **Policijski droblj.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1. tatvina očal, 1. tatvina listnice, 1. vlom v barako, 1. vlom v poštni nabiralnik, 1. poškodba šip, 1. prestopke nedostojnega vedenja na cesti, 1. prekrščenje policijske ure, 1. primer onemoglosti na cesti, 1. prestopke shajanja prostitutk v javnem lokalu, 9. prestopkov cestno-policijskega reda in 1. poskus samomora.

* **Zaradi bede in razočaranja v ljubezni hotelu v smrt.** V torek okrog 11. so opazili ljudje postajati ob Ljubljanci na Zaloški cesti za Bavdekovno hišo mlado dekle, ki se je od časa do časa nervozno približevala obrežju strmeč v vodo. Nenadoma pa je stopila tik do roba, zakrčila z rokami in plnila v vodo. V hipu, preden jo je zakrila voda, pa je priskočil k bregu mimoidoči volak, ki je nosil s seboj vrvi. Volak je potaplajočemu se dekletu vrget v vodo ter jo tako potegnil zopet na breg. Vso mokro je odpeljal samomorilno kandidatinjo stražnik Henrik Tomišč na stražnico, kjer so jo zaslili. Obupano dekle je pripovedovalo žalostno zgodbo o socialni bedi, češ, da ne dobi v Ljubljani nikake službe. V smrt je gnala komaj 17 letno Ido K., doma iz Radeč pri Radovljici, tudi nesrečna ljubezna od nekega medicinskega, ki jo je baje zapustil. Ide se je po končanem zaslišanju usmiliła posestnica Fani Čenčičeva, ki jo je obdržala pri sebi.

* **Male tatvine.** V noči na 14. t. m. je bilo vliomljeno v stavbno barako Ivana Kopitarja v Černetovi ulici ter ukradenih na škodo delavca Petra Brenka par črnih mokrih čevljev ter nahrbtnik v skupni vrednosti 100 Din. Pred par dnevi je v popoldanski urah neznan »kolesar« odpeljal izpred neke hiše na Dunajski cesti Ivanu Kopitarju iz Sp. Gamelin moško kolo znamke »Waffenrad«. Kolo, črno pleskano, je vredno okrog 1000 Din.

* **Male tatvine.** Delavec France Sterle, doma iz Verbljenj, je prijavil, da mu je v torek zvečer v gostilni »Pri Stefanu« na Miklošičevi cesti, ko se je nahajal že v precej opitem stanju, ukradel nekdo iz notranjega žepa sukničja listnico z raznimi listinami in 150 Din gotovine. — Železničarjeva soproga Antonija Tavčarjeva, stanujoča na Vodniškovi cesti št. 2, je naznanila, da ji je predvčerajšnjim ukradel iz kuhinje, neznan

mlajši berač 200 Din vredna očala. — V nekem zidarsko barako poleg novih stavb za art. vojašnico je bil izvršen v noči na 16. t. m. vlom in je storilec pokradel razno delavsko obleko. Orodja, ki sicer predstavljajo večjo vrednost, se tat ni dotaknil. Vlom je izvršil najbrže neki odpuščen zidarski delavec.

* **Zopet razbite šipe.** Pobližci šip v mestu še vedno ne mirujejo. Včeraj je prijavil ravnatelj ljudske šole na Ledini Priderik Repovš, da je neznan človek vrget v okno drugega nadstropja kamen ter razbil dele 40 Din vredni šipi.

* **Vlom v poštni nabiralnik.** Poštni organi so včeraj jutraj ob priliki pobiranja pismem iz nabiralnikov ugotovili, da je bil tekom noči v nabiralnik na Turjaškem trgu izvršen drzen vlom in je neznan storilec pobral iz njega vsa pisma. Poštna direkcija je o tem vlom obvestila policijo, ki je uvedla preiskavo.

Iz Maribora

* **Ljudska univerza v Mariboru.** Zaradi koncerta srbskega pevskega društva »Obilič« odpade današnje predavanje »Srbska žena«. V ponedeljek, 23. t. m. predava švicarski pisatelj F. Burri o »Švici«, na podlagi prekrasnih množičnih skriptičnih slik. Prireditve bo v veliki kazinski dvorani.

* **Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru.** Na rednem občnem zboru se je odbor konstituiral takole: predsednik med. Glušič Anton, podpredsednik med. Glušič Vladimir, tajnik iur. Derenčin Franjo, blagajnik med. Lukman Branko, knjižničar iur. Vičič Oton, arhivar in gospodar teln. Pohar Viktor, revizorja med. Spindler Metod in teln. Vodeb Miro.

* **Sprejem »Obilič« v Mariboru.** 130 članov akademjskega pevskega društva »Obilič« v Beogradu bo prispel v Maribor danes v petek z brzovlakom ob 14.48 min. Maribor bo akademike svečano sprejel. Zastopniki oblastev, narodna in kulturna društva, šole in ostalo občinstvo je vabljeno, da se mnogobrojno udeležijo sprejema na kolodvoru. Sprejema se bosta udeležila tudi oficirski zbor in vojaška godba, ki bo spremljala bratske pevce po Aleksandrovu, Slovenski in Gosposki ulici v bivšo kadetnico, kjer bodo prenočevali. Večerni koncert se bo pričel točno ob 20. ter se občinstvo naproša, da pravočasno zavzame mesta. Za koncert je v predprodaji še nekaj vstopnic na razpolago.

* **O srbski junaški pesmi** je v mariborski Ljudski univerzi predaval profesor Miloš Mitić iz Beograda. Podal je pregled vsebine srbskih narodnih pesmi ter opozarjal na borbenost srbske narodne poezije, ki je karakteristična za srbski narod, in ki mora ostati tudi v bodoče dokler še imamo svoje rojake izven mej ujedine domovine. Tega zanimivega predavanja se je udeležilo večje število dijakov beograjske realke, ki so se slučajno mudili v Mariboru na velikonočnem izletu.

* **Izgnubljeni življenje.** V mariborski kaznilnici je umrl dolgoletni strah mariborske okolice, prosluli vlomilec Jožef Faras, monter iz Lajtersberga, rodom od Sv. Barbare v Slov. gorah. Pozornost je vzbudila pred petimi leti velika potorna razprava proti njemu zaradi vroma pri dvornem svetniku Josipu Fonu, ki ga je izvršil v družbi njemu vrednih tovarišev Jakoba Kidriča in Strasserja. Zaslužil si je takrat sedem let težke ječe. Pozneje je dobil še dve leti, ker je poskušal nasilen beg iz kaznilnice. Dasi komaj 39 let star je bil v cellem že devetnajstkrat kaznovan, večinoma zaradi tatvine, skupno na več kakor 25 let. Sedaj se bodo oddahnili varnostna oblastva, pa tudi okoliško prebivalstvo.

* **Vlomilec in cerkveni tat.** Zagrebška policija je zasačila 23 letnega Franca Sanjeka, rodom iz Varaždina ki je bil nekaj mesarski pomočnik, a se je hitro vrget na zločinski pot. Specializiral se je predvsem na vrome v cerkve in župnijske urade. Na Hrvaškem je oplenil 5 župnijskih in občinskih uradov. Ker si policije izmenjavajo daktiloskopsko evidenco in je tudi mariborska policija dobila otiske prstov Sanjeka, je iz svoje dobro urejene evidence ugotovila v njem tudi vlomilca in tatu cerkvene denarja na treh krajih in sicer pri Sv. Magdaleni pri Mariboru, v Poljčanah in Sv. Marku nižje Ptuiča.

* **Požar v Hočah.** V ponedeljek ob 21. je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopiju posestnika Matije Praznika v Sp. Hočah. Prihiti so na pomoč gasilci iz Maribora, Hoč, Razvanja ter oken lokalizirali. Škoda je precejšnja, bo pa v glavnem krita z zavarovalnino. Ker se domneva požig, so nekatere sumiljeve že zaprli.

Iz Celja

* **Ljudje ga ne razumejo.** V Starem trgu pri Slovenjgradcu je bil zaposlen kot čevljarški pomočnik 30-letni Ivan Leopold. Hotel se je osamosvojiti. Ker pa je mizil delo, a želel dobro živeti, je dal slovo šilu in kopitu ter začel na stranpoti. Nekega dne je prišel k trafikantu Puncerju v Slovenjgradec ter izjavil od njega kolo, češ, da se pelje v Guštanj po usnje. Obdolženec se pa sploh ni peljal v Guštanj, ampak je kratkoma izginit s kolesom. Na ovažbo ga je orožništvo izsledilo v Kamnici pri Mariboru, kjer je pri njem našlo tudi Puncerjevo kolo. Leopold je nadalje na goljufiv način izvajal delavcu Mencingerju 200 Din, češ da mu bo napravil par novih čevljev. Nekemu Ramsaku je napravil par čevljev ter dobil od njega tudi plačilo. Ker pa so bili čevlji slabi, jih je dobil nazaj v popravilo. Naslednjega dne pa ni bilo Leopolda ne čevljev Obdolženec je pred okroglim sodiščem zatrjeval, da je pri tem povsem nedolžen. Kolesa zato ni vrnil, ker se je spomota premislil ter krenil v Maribor. Mencingerju ni napravil čevljev, pa mu jih namerava, Ramsaku pa bo popravil čevlje, kakor je to zahteval in kakor hitro bo mogel. Leopold bo spravljen za dva meseca pod gostoljubno mnogo celjskega okrognega sodišča.

Iz Kranja

— **Sokolski dijaški odsek v Kranju** bo priredil v soboto 5. maja ob 20.30 uri v telovadnici Narodnega doma notranji telovadni nastop z zelo izbranimi točkami. Občinstvo je sedaj opozarjamo na to zanimivo prireditev.

— **Abstinenca v Kranju.** Higijenski zavod in Jugoslovanski savez trezvenosti se pritožujeta v «Slovenca», zakaj ni še v Kranju Društva trezvenosti ne Kola trezvene mladosti. Ker «Slovenec» dopisnik iz Kranja pristavlja vprašanje, ali se v tem zvezi naprednost in kulturnost Kranja, naj osvetlimo javnosti, kje se deluje v abstinentskem gibanju. Kranjski Sokol ima svoj delujoči abstinentni krožek, osnovnošolska mladina je pod vodstvom naprednega učiteljskega organizirana v «Mladem junaku» in v Pomladu Rdečega kraka. Dopisnik vprašuje, zakaj ni več Kola trezvene mladosti. Vprašanje gimnazijskega kateheta gospoda Watzla, ki je pokrovitelj in predsednik (!) gimnazijskega Kola trezvene mladosti, zakaj ne deluje. K trditvi, da se toliko posveja v Kranju, je treba tudi pojasniti. Vsakemu je dobro znano, da imajo one gostilne, kamor zahaja okoliški kmet, največji promet in da je v mestu velik tujski promet. Sedaj bo menda jasno, zakaj se stoji toliko vina v kranjskih gostilnah.

— **Poživite pevski zbor!** Narodna Citalnica je imela dolgo vrsto let pevski zbor, ki je bil v pones našemu mestu. V zadnjih letih pa je izginilo potrebno veselje do petja in združevanja v zbor. Danes je Kranj prav za prav brez dobrega pevskega zbora. Narodna Citalnica namerava na novojšnjem obnem zboru znova ventilirati to vprašanje. Tudi na poživljenje potrebne mestne gasilske godbe čakamo že dolgo zaman!

Iz Trbovelj

— **Podružnica SPD v Trbovljah.** Že pred dobrim mesecem se je pričela v Trbovljah akcija za ustanovitev samostojne podružnice Slov. plan. društva. Dosedaj se je prijavilo že preko 200 članov in članice. Kakor hitro bo odobril širši odbor (podružnični) ustanovitev, bo sklican ustanovni občni zbor. Male težave so nastale pri doloviti podružničnega področja, ker so že druge podružnice zasedle vse višinske postojanke v naši najbližji okolici (Kum, Sv. Planina, Mrzlica) in seveda nerade odstopajo pridobljeno. S podružnicami (posavska, celjska in litjska) se vsrjšo še razgovori, ki bodo gotovo spozornost uredili medsebojne odnose. Vse trboveljske planince in planinke, ki že nestrno pričakujejo ustanovitve, bomo lahko kmalu sklicali k ustanovnem obnem zboru.

Čebela Maja

(Prihodnje filmsko predavanje ZKD.)

V soboto in nedeljo dne 21. in 22. t. m. ima ZKD na sporedu izredno zanimiv in poučen film, ki nas popelje v carstvo čebel. Film, ki je največje delo na polju kinematografije, na katerem so delali strokovnjaki mnogo let, da so ustvarili čudo, nam odkriva življenje čebele od njenega rojstva dalje. V prepleti oblik pravljice po romanu Valdemara Bonelsa spremljamo čebelo Majo na njenem prvem letu in gledamo z njenimi očmi svet, ki jo obdaja. Mlada čebela, željna raznih pustolovščin, zaide nekočkrat v smrtno nevarnost, a vedno jo srečno naključje reši pogibelj. Tudi iz rojstva sršenov ji uspe uti in ona je tista, ki naznani domačemu panju gotovo nevarnost in reši vso družino pred smrtjo.

Izredno krasni film spremlja s svojim predavanjem g. prof. Dolžan, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Na ta film opozarjamo zlasti šolske kroge, dijaštvo in šolsko mladino. Predstava v soboto v prostorih kina Matice ob 14.30, v nedeljo točno ob 11.

Sokol

Priprave jugoslovanskega Sokolstva za Amsterdam

One redke novice, ki so dosedaj obveščale našo javnost o pripravah za olimpijsko tekmo na Olimpijadi v Amsterdamu, so vsebovale le napovedi, da se jugoslovansko Sokolstvo sicer udeležiti tekme, kot je to storilo že leta 1924. v Parizu, več pa dosedaj nismo zvedeli.

V zadnjem času pa se je dosedanje tiho pripravljavanje pokazalo nekoliko jasneje v javnosti. Ljubljanski Sokol je priredil pred nekaj tedni svojo interno tekmo za one svoje telovadce, ki bi prišli v poštev za olimpijsko vrsto. V nedeljo se je vršila tak ta tiha tekma pri Sokolu L. na Taboru, izbrani oddelki ljubljanskega Sokola pa so nastopili v prid olimpijskemu fondu v Mariboru in Celju. Pričenjajo pa tudi že zadnji meseci pred tekmo. Zato je prevzel sedaj savezni tehniški odbor kot vrhovna telovadna-strokovna instanca v našem Sokolstvu vse posle, da priredi eno ali dve izbirni tekmi, ki naj nam nato dajo definitivno vrsto, ki bo branila jugoslovanske barve v Amsterdamu.

Ali nam bo uspelo sestaviti tako vrsto, da bo naša reprezentanca najmanj tako uspešna kot je to bilo v Parizu leta 1924? Kolikor smo informirani, je ves dosedanj trud najboljših telovadcev v posameznih, osebno ljubljanskih društvi pokazal zelo zadovoljive rezultate. Starim mednarodnim borcem so se pridružili tudi mlajši bratje, ki so v zadnjem olimpijskem razdobju svoj spretost in znanje zelo izpopolnili. — V Parizu je dosegla vrsta kot taka četrtost mesto, brez štukel pa je odnesel svetovni šampionat v telovadi. Bratji bodo morali naši vrli bratje i eno i drugo pozicijo. Polni smo upanja, da jim bo uspelo na celi črti in bo na ta način najlepše poplačen ves njihov trud in napor, ki so ga imeli in ga bodo še imeli s pripravami za tekmo.

Kakor kažejo vsa znamenja, bo jugoslovansko Sokolstvo v tehničnem oziru dobro pripravljeno, vključno temu, da za pripravljanje ni bilo na razpolago onih sredstev, kot jih nudi baš v tem pogledu nekatere druge države svojim državnim reprezentančnim telovadnim in športnim vrstam. Sokolski savez sam bo moral financirati svo ekspedicijo, niti država, niti kdo drugi izmed javnih faktorijev ni dosedaj pomagal. Nič ne del! — Sokolstvo je bilo že od nekdaj navezano na samega sebe, prebolelo je vse stroške za Pariz, zato poidejo tudi letos naši borci z veliko voljo in zaupanjem v zmago na olimpijadi in dosežejo vključno vsemu stavljeni si cilje. Le naprej!

O delovanju starejšinstva JSS. Takoj po glavni skupščini v Kragujevcu se je sestalo starejšinstvo JSS k seji in izvršilo razdelitev v odseke in razne odbore, o čemer smo že poročali. V naslednjih sejah se je nato podrobno obdelalo vse sklepe glavne skupščine, nakar so bili dodeljeni posameznim odsekom v izvršitev. — Glavna skupščina je napravila mnogo važnih zaključkov, ki naj bodo izvedljivi z lahkoto. Vendar pa smo prepričani, da bo marljivim odsekom v starejšinstvu uspelo, premagati vse težave, da postanejo razni tehniški, socijalni, prosvetni in drugi sklepi dejstvo. — Osebito delavnost je pokazal takoj ob pričetku novega poslovanja zdravniški odsek pod predsedstvom br. dr. Tičarja, ki je izdal na vse župe in društva važno okrožnico za organizacijo zdravniškega delovanja po vseh edinicah.

Prednjački tečaj JSS za vodnike naraščaja in deca je prišel 16. aprila v Ljubljani in traja do konca meseca pod vodstvom saveznega T. O Tečaja se udeležuje skupno 31 oseb, in sicer 9 sester in 22 bratov. Predavajo poleg najboljših sokolskih strokovnjakov tudi zdravniki z mnogimi zelo zanimivimi predavanji. Vsi udeležniki tečaja so bili zdravniško preiskani.

Sokol L. na Taboru v Ljubljani je priredil v nedeljo notranjo tekmo med ožimi brati, ki se pripravljajo za savezno izbirno tekmo za sestavo olimpijske vrste izmed vseh osmih nastopajočih bratov je pokazala večina prav dobro navežbanost že sedaj, nadaljno vezbanje pa bo gotovo dosedanje pripravljenosti še znatno izboljšalo. O poteku tekme omenjamo le to, da ima društvo na Taboru lepo število borcev, ki bodo skupno z brati iz ostalih društev omogočili sestavo res dobre vrste za olimpijado.

Za pokrajinski zlet v Skoplju vlada razumljivo zanimanje med sokolskim članstvom. Gotovo pa se bo udeležilo zleta še mnogo več bratov in sester iz cele države, ker je dovolilo ministristvo za promet za vse udeležence zleta 75 odst. popust rednih vozničnih cen. Inozemskim sokolskim gostom pa je dovoljen brezplačni prevoz na zlet in nazaj do državne meje. — Kakor čujemo, se pripravljajo zelo mnogo češkoslovških, pa tudi poljskih in lužickosrbskih Sokolov na zlet v carsko Skopje.

Učiteljstvo in Sokolstvo na Češkem. Med učiteljstvo na Češkem so bile razpisane vpraševalne pole o delovanju v kulturnih društvih. Nabrani odgovori nam pravijo, da se udeležujejo od 4389 vprašanih učiteljev v Sokolu 2860, v delavskih telovadnih enotah 75, v komunističnih tel. društvih 10, v športnih in planinskih klubih 710, v gasilstvu 1503, v gledaliških društvih 1651, godbenih in pevskih zborskih 1553. — Zanimiva bi bila v tem pogledu slična akcija tudi pri nas, kjer deluje učiteljstvo tudi v zelo mnogih društvih agilno in požrtovalno.

Sport

Predzadnje kolo prvenstvenih tekem LNP.

V nedeljo 22. t. m. se sestanejo v predzadnjem kolu nogometnih prvenstvenih tekem v Ljubljani Jadran in Hermes ter Slovan in Slavija. V Celju igra odločilno tekmo za celjsko okrožno prvenstvo Atletik SK in trboveljski SK Amater.

V Ljubljani se vrši nato le še tekma Slovan : Primorje, ki se odigra 29. t. m., do čim se prvaka Celja in Maribora srečata istega dne v Celju že v semifinalni tekmi za letošnje prvenstvo LNP.

Otvoritev kolesarske sezone v Celju.

Klub slovenskih kolesarjev «Celje» je priredil preteklo nedeljo otvoritvene pomladanske dirke, katerih so se udeležili poleg članov kluba tudi kolesarji iz Zalca in Vranskega.

Rezultati so sledeči:

Glavna skupina 16 km Celje-Zalec-Celje: 1. Stegu Ferdo v času 33:20; 2. Pere Anton 33:22; 3. Sumer Avgust 33:22.5 (vsi Celje).

Juniorji — 10 km — Celje-Petrovce-Celje: 1. Lednik Franc 22:50; 2. Zupane Albin 23; 3. Jurisich Milenko 23:8 (vsi iz Celja).

Par — 16 km — Celje-Zalec-Celje: 1. Stegu F. : Tekave H. 33:20; 2. Jurisich M. : Kohne F. 38:56; 3. Lakner L. : Vransko (posamez) 38:45.

Vsled slabih cest je imela tretjina dirkačev defekt, na prvematu, med temi tudi vozači, ki bi lahko dosegli prav dobra mesta. Vse dirke so potekle v najlepšem redu. — Startu in cilju je prisostvovalo za celjske razmere še dovolj občinstva.

Nedelja kvalifikacijskih tekem. V nedeljo 22. t. m. se vršita prvi dve kvalifikacijski tekmi za udeležbo v srednjeevropskem pokalnem tekmovalstvu. Kakor znano, je JNS sklenil, da sodelujejo v teh tekmah le prvo in drugoplasirani klub iz Beograda in Zagreba ter državni prvak Hajduk. Po jutrišnjem se srečata v odločilni tekmi Jugoslavija in Gradjanski v Zagrebu ter Hašk in BSK v Beogradu. Tekmi bosta sodila brata Jelacich iz Osijek. Za izid vlada ogromno zanimanje.

ASK Primorje (hazenska sekcija). Danes ob 18. trening vseh hazenašic na igrišču. — Trener.

SK Ilirija (ženska sekcija). Danes popoldne strogo obvezen trening za obe družini, ki sta nastopili v tekmah proti ASKu. Osebito se opozarjajo na to igralni Dobrolet in Godler. Poleg obeh družin se udeležijo tega treninga lahko tudi vse ostale članice. Po treningu razdelitev opreme za nedeljsko tekmo, ki se predvidoma igra v Zagrebu proti državnemu prvaku Concordiji.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Danes, v petek ob 20. seja sekciješkega načelstva v kavarni «Evropa». — Načelnik.

Klub slovenskih kolesarjev «Celje» priredi v nedeljo, dne 22. t. m. izlet preko Velenja v Šostanj. — Odhod točno ob 12. izpred Narodnega doma. — Vabljeni so vsi prijatelji kolesarskega športa, da se tega izleta v čim večjem številu udeležijo. — Izlet se vrši samo ob lepem vremenu. — Odhod.

Kolesarski sestanek v Šostanju. V nedeljo 22. t. m. se sklicuje v restavraciji «Jugoslavija» kolesarski sestanek radi obnove kolesarskega kluba v Šostanju. — Ker bi bodočemu klubu pripadalo tudi Velenje z okolico, se naprošajo vsi kolesarji, da se sestanka udeležijo v čim večjem številu. — Sestanek se vrši ob 14. toda samo ob lepem vremenu.

Gospodarstvo

Bilanca Državne hipotekarne banke

Državna hipotekarna banka je objavila svojo bilanco za l. 1927. Ker je ta državna institucija eden največjih denarnih zavodov v naši državi in ker se je o tej banki v zvezi z ustanovitvijo podružnice v Ljubljani mnogo pisalo, bo njena bilanca gotovo zanimala tudi širšo javnost.

V naslednjem podajamo bilanco tega zavoda v primeri z bilancami za leta 1926. in 1925., in sicer v krajši, preglednejši obliki.

Aktiva	Vse v milijonih Din	1927.	1926.	1925.
Blagajna in žiro	216.5	51.0	95.4	
Posojila	1938.1	1116.5	885.4	
Tekoči računi	333.1	315.0	244.4	
Menični portfelj	57.4	48.1	20.2	
Imob., depo, razno	445.2	389.8	389.7	
	2988.3	1920.4	1635.0	
Pasiva				
Fond, vloge in dep.	1051.6	815.5	642.2	
Rezervni fond	11.3	10.8	10.5	
Posojila in inozem.	1095.3	301.8	300.8	
Tekoči račun	532.0	392.7	260.7	
Depo, razno	388.1	399.6	420.7	
	2988.3	1920.4	1635.0	

Bilanca vsota se je v preteklem letu povečala za preko 1 milijardo Din na 2988 milijonov Din. Povečanje bilance vsote je pripisati dejstvu, da so se bančna denarna sredstva z najetjem posojil v Šviciji in Ameriki v preteklem letu znatno dvignila. Iz povečanja takoj razpoložljivih sredstev (blagajna, žirovna dobroimetja pri Narodni banki in Poštni hranilnici) od 51 na 216.5 milijona Din. moremo sklepati, da banka do konca leta še ni plasirala vsake denarja, izvirajočega iz ameriškega (Seligmanovega) posojila v višini 12 milijonov dolarjev.

Vsota danih posojil (hipotekarnih, gradbenih, dalje posojil samoupravnim edinicam in vodnim zadrugam) se je v preteklem letu dvignila od 1116 na 1938 milijonov Din. Od tega odpade na hipotekarna posojila 152 milijonov Din in na posojila samoupravnim edinicam 221 milijonov Din. V gori označenih postavki rimobilije, depo, razno, so vštete tudi bančne terjatve napram državi po tekočih računih (posojila, obveznosti države iz likvidacije moratorija, razlike na tečaju pri predvojenih posojilih v inozemstvu itd.) v višini 233.5 milijona Din. Na pasivni strani pa so vštete v postavki «Depo, razno» obveznosti banke napram državi po tekočih računih v višini 269.9 milijona Din.

Fond, vloge in depoziti so se v preteklem letu dvignili za 235.9 milijona Din na 1051.6 milijona Din. Tu so vštete privatne vloge v višini 273.3 milijona Din. Obveznosti banke po posojilih v inozemstvu so se v preteklem letu dvignile za 703.5 milijona Din na 1095.3 milijona Din. Lani je banka najela dve posojili. Preko švicarskega Bankvereina je plasirala v Šviciji 7% zastavne liste v skupni vsoti 12 milijonov švicarskih frankov (emisijski tečaj 87 %). Iz izkupička tega posojila je vrnila Bankvereinu preduj v višini 6 milijonov švicarskih frankov, ostanek pa je dobila na razpolago za dajanje posojil. Dalje je lani najela v Ameriki 7% posojilo od 12 milijonov dolarjev. Zastavne liste sta, kakor znano, plasirali ameriški banki I. & W. Seligman in Dillon, Read & Comp. To posojilo figurira med pasivami v bilanci z vsoto 676.5 milijona Din. Dalje so še v obliki zastavnih listi predvojenih posojil (4 1/2% zastavni listi iz l. 1910, 4 1/2% obveznice iz leta 1911., preduj FrancoSCO - srbske banke iz leta 1913. v višini 5 milijonov frankov) ter 7% zastavni listi iz l. 1924. (nominalnih 15 milijonov švicarskih frankov). Obveznosti banke po obliki predvojenih posojil in po preduju FrancoSCO - srbske banke so vnešene v bilanco po pariteti 1 francoski frank enako 1 Din.

Skupni kosmatni dobiček banke je v preteklem letu znašal 184.5 milijona Din (leta 1926 97.4 milijona Din) (od tega obresti od danih posojil 134.4, od tekočih računov 35.1 milijona Din). Med izdatki v računu zube in dobička znašajo plačane obresti 122.1 milijona Din, upravni stroški 8 milijonov Din, odpis 3.4 milijona Din in čist dobiček 51.7 milijona Din. Od čistega dobička pripada za tanijske vsote 4.7 milijona Din (1926 2.5 milijona Din. 1925 1.7 milijona Din) ostanek v višini 47.1 milijona Din (1926 25.8 milijona Din. 1925 16.7 milijona Din) pa pripada državi. Napram l. 1926. se je čist dobiček banke skoraj podvojil.

— **Finančno ministristvo in davek na poslovni promet.** Kakor smo poročali, so se na pravoslavni velikonočni ponedeljek vršila v notranjosti Srbije številna protestna zborovanja proti davku na poslovni promet. Srbski privredniki so se odločno uprli namerni vladi, da se davek na poslovni promet zastavi za novo zunanje posojilo in zahtevali da se ta davek v interesu razvoja gospodarstva popolnoma ukine. Če bi se dohodki tega davka, ki je bil pred leti, ko je bila država v težkem finančnem položaju, uvedeni kot začasna davčna oblika, zastavili za posojilo, potem bi nam fiskalno breme, ki ga predstavlja ta davek, ostalo za najmanj 50 let. Ne glede na to pa bi bilo potrebno ukiniti ta davek že iz razloga, ker to davčno breme težko ovira gospodarski razvoj. Kakor pa se v beograjskih vladnih krogih zatrjuje, je akcija gospodarskih krogov obsojena na neuspeh. Finančno ministristvo nikakor ne misli na to, da bi se ta davek ukini. Prav tako tudi finančni ministristar ni voljan spreminiti pogoje posojila v kolikor se tičejo garancij. Ugledna osebnost iz finančnega ministristva je izjavila uredniku beograjske «Politike», da ne more biti govora o ukinitju tega davka, ki predstavlja močan fiskalni izvor, če se pravilno uvede. Ta davek po mnenju te osebnosti ni običen za gospodarstvo, zlasti za Srbijo in Crno goro. V proračunu za leto 1928./29. so dohodki tega davka predvideni z vsoto 220 milijonov Din, kar odgovarja prometu od 22 milijard Din. V resnici pa je naš poslovni promet najmanj 4 krat večji. Samo poslovni promet Beograda znaša letno skoro 15 milijard Din (Beograd bi moral torej na račun tega davka plačati 150 milijonov, dočim sta lani Srbija in Crna gora skupaj plačali le okrog 34 milijonov Din Op. ured.). Po višini poslovnega prometa v naši državi bi morali dohodki od davka na poslovni promet znašati okrog 700 do 800 milijonov Din. Dalje je dotična osebnost izjavila, da se bodo pogreške davčnih oblasti pri pobiranju tega davka poravnale in da se bo skušalo dohodke od tega davka še povečati.

— **Vprašanje Državne agrarne banke.** Iz Beograda poročajo, da se ima v bližnji bodočnosti razširiti delokrog Direkcije za kmetijski kredit, in sicer potom osnovanja posebne Državne agrarne banke, ki naj bi bila sestavni del Direkcije za kmetijski kredit. V Direkciji se baje že vršilo obširne priprave za osnivanje te banke. Direkcija za kmetijski kredit, ki je bila ustanovljena lani, ima, kakor znano, na razpolago že preko 100 milijonov Din, vendar pa še ni prišla dajati posojil in kreditov.

— **Vprašanje revizije trgovinske pogodbe z Avstrijo.** Kakor poročajo iz Beograda, se je 18. t. m. vršila konferenca prizadetih ministristev zaradi vprašanja nadaljevanja pogajanj za revizijo trgovinske pogodbe z Avstrijo. V ministristvem svetu prevladuje mnenje, da so zahteve avstrijske vlade nesprejemljive. Komite, ki je razpravljal o zahtevah avstrijske vlade pa se je postavil na stališče, da je treba pogajanja nadaljevati da pa je potrebno tudi zagotoviti izvoz naše živine. Ministristki svet bo na eni svo-niški prihodnji seji razpravljal o tem, ali se njih pristopi k ponovnim pogajanjem za revizijo pogodbe na podlagi najnovejših zahtev avstrijske vlade, ali pa naj se te zahteve odbijejo.

— **Ogromni dobiček ameriške General Motors Corp.** Po prevkar objavljenem letnem poročilu ameriških tvornic avtomobilov General Motors Corp. se je čist dobiček tega ogromnega podjetja v preteklem letu dvignil za 40 milijonov dolarjev na 235 milijonov dolarjev (preko 13 milijard Din). Podjetje je v tem letu prodalo 1.563.000 avtomobilov (za 339.000 več kakor l. 1926.). V vrednosti 1269 milijonov dolarjev (+ 211 milijonov dolarjev). Čisti dobiček znaša 18.5 % prodajne vrednosti avtomobilov, kar je gotovo izredno visok odstotek, ki daje možnost znatno znižati cene avtomobilov.

— **Izbraba vodnih sil.** Od 330 milijonov kilovatov tehnično izrabljivih vodnih sil na vsem svetu, in sicer 34 milijonov v Evropi, 59 milijonov v Aziji, 143 milijonov v Afriki, 87 milijonov v Ameriki in 7 milijonov v Avstraliji, je po najnovejši statistiki danes izrabljenih le 27 milijonov kilovatov. Največ izrabljenih vodnih sil imajo danes Združene države, in sicer 9 milijonov kilovatov, Kanada 3.3 milijona klv. in Italija 2.4 milijona klv., dalje sledijo Norveška, Švedska, Francija, Švica, Japonska (iz l. 1.7 do 1.3 milijona klv.) in Nemčija, Španija in Rusija (z 0.8 do 0.6 milijona klv.), na vse ostale države pa odpade le 3 milijone klv. Iz gornjega je razvidno, da obstajajo glede izrabe vodnih sil in elektrifikacije na vsem svetu še ogromne razvojne možnosti.

Berze

19. aprila.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet slab. Tečaj deviz se deloma pomstil, in sicer deviza na Dunaj na 7.9947, deviza na Berlin na 13.58 in deviza na Newyork na 56.79. Potrebno v devizi na Trst in Newyork je krila privatna ponudba, ostalo potrebo na Narodna banka.

Na zagrebškem elektnem tržišču je Voja škoda pri slabem prometu ponovno ponudila. Prompna je notirala 430 — 432.5 (včeraj 433 — 434). Trgovala na se je za april po 431 in za maj po 436. Med bančni mi vrednotami ni bilo sprememb. Trgovale so se: Kredita po 85. Hino po 58 — 58.5. Jugo po 88 — 89. Prašedion po 807.5. Srpska po 134 in Obrtna po 39. Industrijski panirji so bili zanemarljivi. Tvornica vagonov se je v skladu s tendenco na inozemskih borzah okrepila na 60 — 65 brez zaključka. Zaključen je bil edino Union (Osijek) po 240. Večje so notirale 139 — 140.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.9175, Berlin 13.565 — 13.595 (13.58), Bruselj 0 do 7.9356, Budimpešta 0 — 9.9222, Curih 1093.5 do 1096.5 (1095). Dunaj 7.9797 — 8.0097 (7.9947), London 277.03 — 277.83 (277.43), Newyork 56.69 — 56.89 (56.79), Pariz 0 do 223.71, Praga 167.99 — 168.79 (168.39), Trst 298.5 — 300.5 (299.5).

Zagreb. Amsterdam 22.8875 — 22.9475, Dunaj 7.9797 — 8.0097, Berlin 13.565 do 13.595, Budimpešta 9.9072 — 9.9372, Milan 298.68 — 300.68, London 277.03 — 277.83, Newyork 56.645 — 56.845, Pariz 222.71 do

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 19 aprila 1928.

Višina barometra 308.8 m.

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Vel. v.uga	Sm. vetru	Oblačn.	Padavine
Opazovanja					v metrih		Vrsta
Ljubljana		681	9.4	6.4	SW 9	7	dež
Maribor		87	5	9.5	SW 7	1	dež
Zagreb		6.6	7	9.4	SW 10	1	
Beograd		7.99	9	6.7	mimo	1	
Sarajevo		7.95	11	6.7	mimo	1	
Skopje		1.8	11	4	mimo	5	
Dubrovnik		5.91	1	4	S 8	7	
Split		7	15.8	13	S 6	8	

Solnce vzhaja ob 5.10 zahaja ob 18.49, luna vzhaja ob 5.04, zahaja ob 17.58.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 16.4 C, najnižja 3.9 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Spremenljivo, semintja padavine. Nekoliko toplejše vreme.

Tržaška vremenska napoved za petek: Lahki vetrovi z raznih strani. Nebo spremenljivo. Temperatura od 12 do 18 stopinj. Morje nekoliko razburkano.

Vlažno vreme

pravo vreme za revmatizem, nevralgije, podagro in bolečine v krizu. Ne pozabite, da so pri teh napadih najboljši

Aspirin

tablete

Olažjave bolečine in izločujoče škodljive snovi iz telesa. Zahvaljajte pa vedno originalni zamo! «Aspirin», ki se spozna na modro-belo-rdeči varstveni znamki.

224.71, Praga 167.99 — 168.79, Curih 1093.5 do 1096.5.

Trst. Beograd 83.21 — 33.51, Dunaj 263.60 do 269.60, Praga 56 — 56.30, Pariz 74.45 do 74.75, London 92.425 — 92.625, Newyork 18.89 — 18.95, Curih 364.125 — 366.125; dinarji 33.25 — 33.75.

Dunaj. Beograd 12.49 — 12.53, Berlin 169.67 — 170.17, London 34.6525 — 34.75.25, Milan 37.41 — 37.51, Newyork 709.25 — 711.75, Pariz 27.925 — 28.025, Praga 21.01625 do 21.09625, C

Iz življenja in sveta

„Bremen“ je jedva ušla pogubi

Samo naključje je preprečilo, da se letalo ni razbilo ob skalah. Trojčki: Herman, Günther in James. — Hühnefeld kandidat za državnega poslanca. — Fitzmaurice in Hühnefeld sta se izkrcala ranjena! — Tudi kompas se je letalcem pokvaril med vožnjo.

Gdč. Herta Junkers in pilot Melchior, ki sta odletela z nadomestnimi deli za »Bremen II.« v Montreal.

«Canadian Press» je prejela iz Point Amourja dopolnilo k dosedanjim poročilom o poletu »Bremena«. Podrobnosti je dal na razpolago baron Hühnefeld, navigator letala. Njegovo poročilo pravi, da se je aeroplan nad ameriško kopnino najprej dvignil 2000 čevljev visoko ter je skušal premagati debelo meglo v bližini novofundlandske obale. Vreme pa se ni hotelo zboljšati. Letalo se je moralo spustiti zopet navzdol in je plulo naposled samo 50 čevljev nad morsko gladino, kjer so mu sedaj grozili valovi. Zopet se je aeroplan dvignil, nakar so letalci opazili pod seboj divjo pokrajino z reko, takoj nato pa visoko goro. Ko je letalo tako križarilo nad grebeni, bi bilo skoraj zadelo ob ogromno skalo, katero je zakrivala megla. Ni manjkalo dosti, da ni aeroplan z vso silo treščil ob skalovje in se razbil na drobne kosce. V zadnjem hipu je Koehl obrnil krmilo ter je rešil letalo in svoja tovariša gotovega pogina.

Kako napeto pričakujejo letalcev »Bremena« v New Yorku izpričuje dejstvo, da je neki zakonski par, ki je te dni dobil trojčke, dal otrokom, ki so vsi moškega spola, krstna imena zmagovalnih letalcev. Prvi se imenuje Herman po Koehlu, drugi Günther po Hühnefeldu, tretji James po Fitzmauriceju.

Iz Berlina javljajo, da namerava nemška nacionalna stranka kandidirati oceanskega letalca barona Hühnefelda za poslanca v Reichstag. Hühnefeld je, kakor smo že pisali, prepričan monarhist, prijatelj bivšega kronprinca, ter je bil večkrat gost cesarja Viljema v Doornu.

Neka brezlična brzojavka z Greenly Islanda poroča, da se pristanek »Bremena« ni izvršil tako gladko, kakor so javljale prve vesti. Major Fitzmaurice in baron Hühnefeld sta dobila lahke poškodbe. Posebno Fitzmaurice je poln prask na obrazu. Hühnefeld si je izpahnil roko.

V četrtek je zašlo letalo v velike viharje, ki so potisnili »Bremen« skoro do vodne gladine. Le z največjim naporom se je letalec posrečilo aeroplan zopet spraviti v višjo lego. Tik preden se je letalo spustilo na zemljo, je posadka ugotovila žalostno dejstvo, da je pošla skoro vsa zaloga bencina. Letalo ni pristalo na jezercu, marveč na velikem ledenem polju. Kakor poroča letalka Greta Ferris, ki je obiskala letalsko trojico še na Greenly Islandu.

kamor je pohitela s sanmi, ki so imele pasjo vprego, se je letalec pokvaril tudi kompas, kar jim je onemogočilo orijentacijo. Hühnefeld je izgubil že ves pogum in se je bal, da ne bo nikoli več videl kopnine. Pripravil je revolver, da ustrelji sopotnika, če se položaj ne izboljša. K sreči pa se je to zgodilo.

Letalce, katere pričakujejo v New Yorku skupno, čakajo velike svečanosti. Na Broadwayu bo njim na čast velika vojaška parada. Peta Avenija bo razsvetljena v newyorški luki pa jim priredijo na čast beneško noč. Svečanosti bodo trajale teden dni.

Major Fitzmaurice pripoveduje v Ameriki dogodivščino, ki se je odigrala pri startu letala »Bremena« v Baldonelu. Ko se je aeroplan zaletel, je raztrgal ovco. Kri se je v širokih curkih razlila po tleh in dogodek so vsi tolmačili kot slabo znamenje za izid poleta. K sreči se slutnje niso obistinitile in je letalo le doseglo Ameriko.

New York, 19. aprila (be.) Fitzmaurice je prispel s Hertho Junkers v Murey Bey, odkoder bo transportiral nadomestne dele za letalo »Bremen« v Greenly Island.

500letnica dobrega prijatelja

V Braziliji, kjer producirajo največ kave, praznujejo letos 200letnico, odkar so pobrali prvo kavno letino na brazilskih tleh. Ta obletnica pa seveda ne pomeni, da poznamo kavo šele dve stoletji. Poteklo je že najmanj 500 let, odkar poživlja človeški rod Rimski zgodovinar in asiolog Favstus Naironi pripoveduje v 17. stoletju po starih virih, da je odkril med letom 1425, in 1430, posebnosti kavne rastline neki etijski pastir, ki je opazil, da so ostale njegove živali vso noč sveže in živahne, ko so se bile nasitile z njenimi zrni. Svoje odkritje je sporočil menihom bližnjega samostana in ti so poskušali na vse mogoče načine in zaman, da bi dobili iz zrn tisto snov, ki je poživljala dokler se ni eden med njimi temu cilju približal še najbolj tako, da je zrna spralil, zmlel in prekuhal, kakor da bi bila žitna zrna. Tako je nastala ta pijača, ki osvežuje človeštvo že 500 let. Menihi so jo rabili najprvo kot zdravilo in pa za to, da so bolje

prenašali svoje ponočne molitve in po-božna bdenja. Ker je šlo mimo teh gostoljubnih menihov silno mnogo potovalcev in kupcev iz oddaljenih dežel, se je njih izborna pijača precej hitro širila po svetu. L. 1671. so otvorili prvo kavarno v Marseillu, l. 1672. v Parizu. L. 1693. je bilo v Londonu že nad 3000 javnih lokalov, v katerih se kuhali kavo.

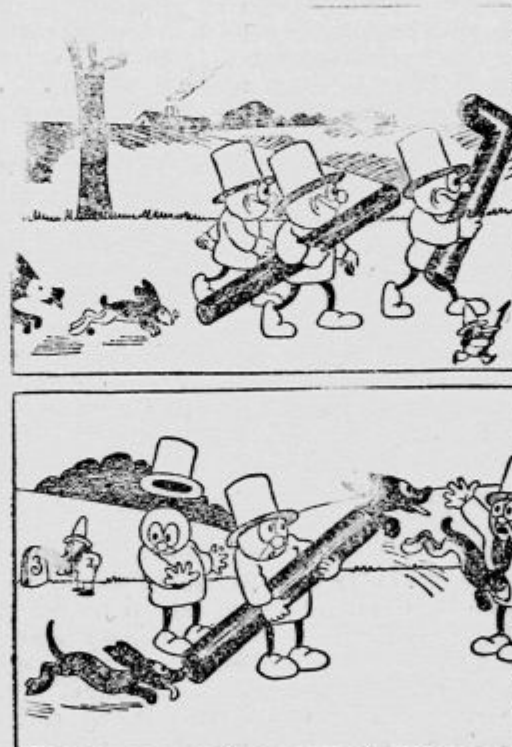
Z raketami v svetovni prostor

Zadnji »Ponedeljek« je poročal obširneje o zanimivih poskusih, ki so jih napravili z avtomobilom novega tipa. Zenejo ga z doslej neznano brzino posebne rakete. Na temelju teh uspešnih poskusov so se odločili v Oplovih delavnicah v Rüsselsheimu, da bodo izdelovali rakete, ki se bodo dvignile lahko 150 km nad zemeljsko površino. Posebni avtomatski registrirni aparati bodo služili za proučevanje ozračnih plasti v tej višini. Eksperimenti se bodo izvršili kmalu. Oplove delavnice imajo še velike načrte. Med drugim premišlujejo tam o tem, da bi izdelovali rakete, ki bi preletele razdaljo med Berlinom in New Yorkom v dveh urah in ki bi prenašale v svoji notranjosti pisemsko pošto.

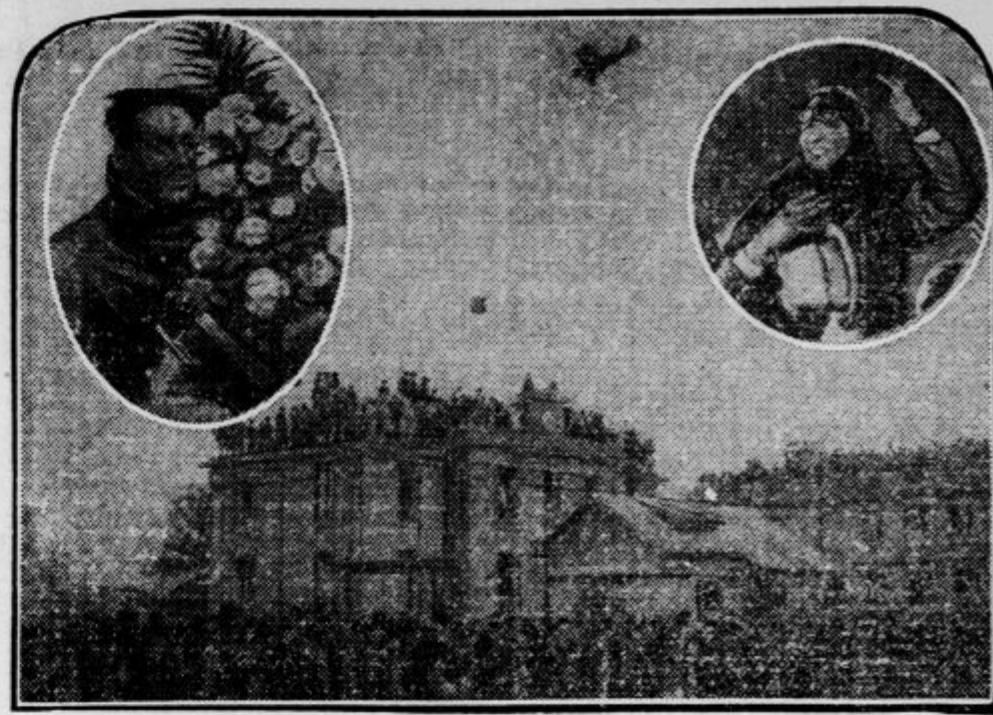

Bivši maharadža indorski,

ki se je pred nedavnim poročil z Američanko Nancy Millerjevo (na desni), pri čemer so bile velikanske gostije in slavnosti, kakor se bodo naši čitatelji še spominjali. Zdi se, da bo ta poroka prinesla maharadži še veliko gorja. Njegova bivša ljubimka, pesalka Mumtaz Begum, na katero je dal izvršiti atentat, ker ga je varala (in ta atentat mu je odnesel kraljestvo), se skuša vrniti znova v njegovo srce, ki ni v teh ozirih nič preveč trdno. Zdi se tudi, da se je svoje zadnje žene že nekoliko naveličal.

Čudna zgodba.

Letalo »Nungesser-Coli«

s Costesom (v krogu na levi) in Le Brixom (v krogu na desni) nad letališčem v Le Bourgetu po sjašno uspelem šestdnevnem raidu iz Tokija v Pariz.

Najznamenitejša ženska na svetu

Neki francoski list je razpisal anke-to, katera ženska je najznamenitejša. Na vprašanje je prišlo nepričakovano veliko odgovorov.

Pisma so bila ne le iz Francije, temveč tudi iz drugih dežel. Rezultat ankete pa je prinesel velikansko prese-nečenje. Splošno se je smatralo, da bodo ženske glasovale za kako znano filmsko zvezdnico, za pevko, umetnico ali sportno damo. Anketa je pokazala, da javnost sodi čisto drugače kakor pešiča lovcev na senzacija. Ogromno večino glasov je dobila Madame Curie, slavna iznajditeljica radia, ki upravlja sedaj oddelek za radij na pariški uni-verzi. Od 120.000 glasov jih je odpadlo nanjo 80.000. Vsi ti glasovi so posta-vili učenjakinjo vsem drugim za vzor. Znanost je torej zmagała nad umet-nostjo.

V drugi vrsti je dobila največ gla-sov pokojna tragedinja Sara Bernhardt, na tretjem mestu pa angleška bolničar-ka Miss Cavell, katero so ustrelili Nem-ci v Belgiji. Šele na petem mestu sla-vnih žensk je pisateljica George Sando-va, na devetem mestu igralka tenisa Suzana Lenglenova, na desetem pa Ruth Elderjeva, ki je lani preletela Ocean.

Kaj bi bilo?

V bližini Villosangesa v francoskem okrožju Puy-de-Dôme se razprostira veliko močvirje, ki je postalo prizorišče zagonetnih dogodkov. Vsako noč se dvigne iz močvare strahotno tulje-nje, kakršnega ne poznajo pri nobeni živali. Od kod prav za prav prihaja in kakšen nestvor ga povzročuje, nihče ne ve. Ondotni prebivalci so v strahu, da ni zadnji potres v teh krajih dvignil iz zemeljskih globin kakšnega zmaja iz pradavnine in zažigajo pomoči kresove okoli močvirja ter streljajo iz pušk. Tudi učenjaki so se doslej zaman pri-zadevali, da bi pojasnili izvor čudnega tuljenja.

MISS FRANCE.

17 članska jury je te dni v Parizu prisodila prvo nagrado za lepoto Fran-cozinji Raymonde Allainovi. Allainova je s tem proglašena za lepoticco, Fran-cije in je zmagała nad 500 tekmovalka-mi, ki so jo skušale odriniti v tekmi za lepoto.

Francoska kraljica lepote je 18 let staro in visoko raščeno dekle. Ima lase kostanjeve barve, oči pa sanjave in nežne. Miss France obdrži svoj naslov leto dni ter odide v svojstvu kraljice Francije na mednarodno tekmo za le-potice v Galveston (Texas, Amerika).

Francoski atlet Charles Rigoulot

je dosegel že lansko leto prvenstvo v dvig-anju in metanju uteži. Dvignil je 176 kg. Letos je ta rekord še prekosil s 179,50 kg.

Komplicirana sorodstva.

V nižjeavstrijskem kraju Zellu se je poročil posestnik Franc Kaltenbrunner z neko Marijo Hauserjevo. Kmalu nato se je poročil tudi njegov sin iz prvega zakona s starejšo sestro svoje pisane matere, Franc Kaltenbrunner je torej tudi svak svojega sina in tudi obe se-stri sta si svakinji. Obenem je stari Kaltenbrunner svak svoji snahi in mlajša sestra je tašča svoji starejši sestri. Vse je obrnjeno na glavo, a kaj bo šele, ko dobita oba para otroke!

Skrivnosten rop mrliča.

Na pokopališču mesta Frankfurta ob Meni se je zgodil skrivnosten rop mr-liča. Pokopati so hoteli moža, ki se je ponesrečil na delu. Ko so prišli po kr-sto v mrtvašnico, so opazili, da je ni. Kmalu potem jo je pripeljal neznan avto in v nji mrliča. Toda mrlič je ka-zal znake obdukcije, za katero ni nihče dal dovoljenja. Sorodniki in oblasti pre-iskujejo, kdo si je dovolil to postop-anje.

Edgar Allan Poe:

Sod Amontillada

Vse ostre Fortunatove besede sem prenašal, kakor sem pač vedel in znal; ko se je pa povzpel do žalitve in za-smehovanja, sem mu zaprisegel ma-ščevanje. Vi ki poznate bistvo moje duše, si gotovo ne mislite, da sem svo-je grožnje glasno iznesel. Gotovost mo-je odločitve mi je prepovedovala vse, kar bi bilo lahko oviralo mojo namero. Fortunatu nisem dal ne z dejanjem, ne z besedo povoda, da bi bil zadovoljil o mojem dobrem mnenju. Bil sem še na-prej prijazen ž njim in on ni opazil, da je moj smehljaj veljal misli na njegov pogin.

Imel je svojo slabost, ta Fortunato; bahal se je, da je poznavalec vina. Le malo Italianov ima pravo umetniško razumevanje. Navadno se navdušujejo le za eno edino stvar: za sleparske ma-nipulacije proti angleškim in avstrijskim milijonarjem. V presoji slik in dra-gih kamnov je bil Fortunato neveden bahač kakor vsi njegovi rojaki. Glede starih vin je imel pa pošteno in gotovo sodbo. V tej stroki sem skoro jaz sam ostajal za njim; poznal sem italijanska vina dobro in sem mnogo kupoval, ka-darkoli se mi je ponudila prilika.

Bilo je v norem času karnevala, ko sem nekega večera srečal svojega pri-jatelja. Pozdravil me je s pretirano top-loto, ker je bil precej pil. Bil je maski-ran. Oblečen v tesno se prilagajajočo, pisano obleko, je imel na glavi smešno oblikovano hudičjevo kapo. Neizmerno sem ga bil vesel.

»Dragi moj Fortunato,« sem mu de-jal, »kako me veseli, da te vidim. Čuj — dobil sem sod vina, za katerega tr-dijo, da je Amontillado; jaz pa kar ne verjamem.«

»Kaj?« je dejal. »Amontillado? Sod? Nemogoče! In sredi karnevala!«

»Jaz dvomim,« sem odvrnil. »Bil sem pa tako nepreviden, da sem vino že plačal, ne da bi bil prej tebe vprašal za svet.«

»Amontillado!«

»Dvomim.«

»Amontillado!«

»Škoda da si zaposlen: poiskati moram Luchesia. Če ima kdo kritično sodbo, io ima on Pove mi...«

»Luchesi ne loči Amontillade od sherryja.«

»In vendar trdi nekaj norcev, da se njegov vinski razum ravna tvojemu.«

»Nu, pojdiva!«

»Kam?«

»V tvoje kleti.«

»Ne, dragi moi! Nerad bi izrabljaj tvojo dobrosrčnost. Vidim, da imaš opravke. Luchesi...«

»Nimam opravkov! Poidi!«

»Ne, ne! Sai ni samo to, da si na-meraval kaj drugemu. Ti si resno pre-hlajen. Klet je strašno vlažna. Po obokih se je napravila solitrova skorja.«

»Pojdiva vendar!«

Fortunato me je prijel za roko in potegnil s seboj. Zagnil sem si obraz s črno, svilen masko, se zavil v plašč, in dal, da me je s hitrimi koraki spremljal do mojega dvorca.

Služabništvo ni bilo doma: vse je bil zvalil karneval na ceste. Dejal sem ljudem, da se ne vrnem pred drugim dnev in sem jim strogo zabil, da ne smejo iz hiše. Vedel sem, da ne bo to zadoščalo in se bodo vsi skupaj poraz-gubili, kakor hitro odmaknem pete.

Iz obročkov na steni sem snel dve baklji, dal eno Fortunatu, ga vodil skozi vrsto sob po dolgih zavitih stopnicah navzdol in ga sprosil naj mi previdno sledi. Končno sva dospela do dna in sva stala pred vlažno globino Montre-sorskih katakomb.

Hoja mojega prijatelja je bila nego-tova in kraguljički na njegovi kapi so žvenkljali.

»Sod!« je dejal.

»Ta je v ozadiju,« sem odgovoril.

»Vidiš to belo plesen vse na okoli?«

»Soliter?« je vprašal.

»Soliter!« sem pritrdil. »Kako dolgo že kašljaš?«

On je kašljal, kašljal, kašljal.

»Pojdiva nazaj,« sem dejal. »Tvoje zdravje je dragoceno. Ti si bogat, spo-štovan, ljubljen; ti si srečen, kakor sem bil nekdaj izgov. Pojdiva nazaj! Zbolet boš in te bodo izpodrili ne morem vzeti nase. Sicer pa lahko Luchesi...«

»Dovolj!« je dejal. »Ta kašelj ni vreden pozornosti.«

»Res,« sem dejal, »toda jaz te nisem hotel po nepotrebnem vznemirjati. Po-žirek medoca ti gotovo ne bo škodil.«

Izpil je steklenico.

»Pijem na vse mrtve, ki tu počivajo!«

»In jaz na tvoje dolgo življenje.«

Šla sva dalje.

»Te kleti so prostrane,« je dejal.

»Montresorska rodbina je bila šte-vilna in velika.«

»Pozabil sem že tvoj grb.«

»Velika zлата noza na višnjemem polju; noga drobi vzpenjačico se kačo, ki zasaia svoje zobe v peto.«

»In motto?«

»Nemo me impune lacessit.«

»Dobro,« je dejal.

Vino je plapolalo v njegovih očeh in zvončki so cingljali. Tudi meni je šel medoc v glavo. Prišla sva mimo vrste nakopičenih okostij in sodov do najbolj oddaljenega konca katakomb.

»Soliter!« sem dejal. »Poglej, kako ga je zmerom več. Zda sva pred reko. Mokrota kaplje skozi okostja. Vrnuva se, preden bo prepozno...«

»Ni vredno besede!« je odvrnil. »Še požirek medoca!«

Izpraznil je steklenico na dušek in jo s čudno kretljivo zagnal v strop.

Začuden sem ga pogledal. Ponovil je neobičajni zamah roke.

»Ne razumeš? Nisi član bratov-ščine?«

»Kako?«

»Nisi zidar?«

»Da, da,« sem hitel. »Seveda,«

»Nemogoče! Zidar!«

»Zidar,« sem odgovoril.

»Znamenje,« je dejal on

»Tu,« sem odvrnil in potegnil izpoc plašča zidarstvo lonatice

»Ti se šališ,« je vzkljnil. »Toda pojdiva dalje k Amontilladu.«

Na dnu grobnice se je pokazala dru-ga, manjša. Ob stenah so bile do stropa nakopičene človeške kosti. Le ob če-trti steni so bile odmetane od zidu in tam je zljala zadnja odprtina. Bila je

